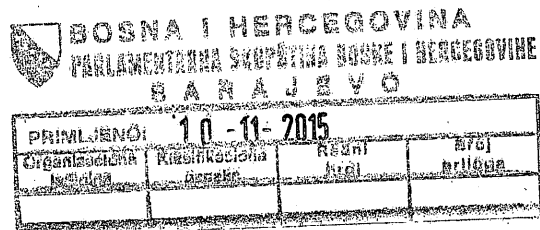

Број: 01/4-50-3-4-15/15
Сарајево, 27.10.2015.

**PREDSTAVNIČKOM DOMU
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH**

На основу чл. 32. и 47. Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 79/14), а у складу с овогодишњим комисијским Планом за разматрање ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ у 2014. години, Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ је, на 15. сједници, одржаној 27.10.2015., разматрала и усвојила, те Представничком domu Парламентарне скупштине БиХ доставља

**ZBIRNO MIŠLJENJE
O REVIZORSKIM IZVJEŠTAJIMA FINANSIJSKOG POSLOVANJA
INSTITUCIJA BiH ZA 2014. GODINU,
s prijedlogom zaključaka**

I. UVOD

Уред за ревизију институција БиХ (у даљњем тексту: Уред за ревизију) је, 10.7. и 14.7.2015., Представничком domu Парламентарне скупштине БиХ доставио извјештаје о ревизији финансијског пословања за 2014. годину за 73 институције БиХ.

II. KOMISIJSKA ANALIZA REVIZORSKIH IZVJEŠTAJA ZA 2014. GODINU

a) Metodologija rada Komisije

Комисија за финансије и буџет Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ (у даљњем тексту: Комисија) је, на основу Смјерница за преглед и анализу ревизорских извјештаја, усвојених у оквиру сарадње с Одјелом за међународни развој Владе Велике Британије (DFID) у 2008. години, саčinila овогодишњи План разматрања ревизорских извјештаја о финансијском пословању институција БиХ у 2014. години (у даљњем тексту: План Комисије), који је усвојила на 10. сједници, одржаној 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Uredu za reviziju, Kolegiju Predstavničkog doma, sekretaru Predstavničkog doma i svim revidiranim institucijama BiH s ciljem blagovremenog informiranja.

b) Izrada tabelarnih pregleda realizacije revizorskih preporuka za sve institucije BiH u 2014. za period od 2010. do 2014. godine

Shodno višegodišnjoj praksi, Komisija je i ove godine, u saradnji s konsultantima na Projektu jačanja institucija vlasti i procesa u Bosni i Hercegovini - USAID SGIP, pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka za 73 budžetska korisnika, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za period od posljednjih pet godina, tj. od 2010. do 2014. godine. Tabelarni pregledi su, uz ostale namjene, poslužili članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućili kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

c) Korespondencija Komisije s Uredom za reviziju

Komisija je, u skladu s Planom Komisije, od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija vezanih za reviziju finansijskog poslovanja institucija za 2014. i ranije godine, po uzoru na višegodišnju praksu.

U dopisu Komisije, poslanom 13.7.2015., od Ureda za reviziju zatraženo je da:

- u roku od sedam dana dostavi pregled utvrđenih revizorskih mišljenja za sve revidirane institucije BiH u 2014. godini;
- u roku od sedam dana dostavi spisak izvještaja po finansijskoj reviziji za 2014. godinu, koji zahtijevaju posebnu pažnju Komisije s prijedlogom individualnih korektivnih mjera;
- u roku od deset dana dostavi prijedlog sistemskih mjera kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizorskih nalaza;
- u roku od deset dana dostavi tabelarni pregled ponavljanja najčešćih nalaza revizije za period 2010.-2014., kao i tabelarni pregled izraženih mišljenja revizora u periodu 2010.-2014. (dopuniti prošlogodišnje tabele podacima iz 2014. godine).

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

O svim dostavljenim informacijama Ureda za reviziju detaljnije u dijelu III. Zbirnog mišljenja.

d) Pojedinačna zaduženja članova Komisije

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., određena su i zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci na sjednici Doma za pojedinačne revizorske izvještaje *druge grupe*.

Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji obuhvata: detaljno upoznavanje sa sadržajem revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucije putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja predstavnika institucije po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i moguće upite Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem sačinjavanja završnih zaključaka izvjestilaca navedenih u pojedinačnom komisijskom mišljenju za određenu instituciju BiH.

Također, Komisija je na 11. sjednici odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

c) Razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu

Na osnovu dopisa Ureda za reviziju, dostavljenog 20.7.2015., može se konstatirati da su mišljenja revizije o finansijskom poslovanju u 2014. godini utvrđena za **73 institucije BiH**, od kojih je **31 "pozitivno mišljenje"**, **36 "pozitivnih mišljenja sa isticanjem predmeta"**, te jedno „mišljenje s rezervom“, i 5 „mišljenja s rezervom sa isticanjem predmeta“.

U skladu s Planom Komisije, revizorski izvještaji o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu razvrstani su u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“ i „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. Izvještaje *druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

• Pozitivna mišljenja (31 institucija BiH)

1. Agencija za antidopinšku kontrolu BiH
2. Agencija za državnu službu BiH
3. Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH
4. Agencija za nadzor nad tržištem BiH
5. Agencija za osiguranje u BiH
6. Agencija za poštanski promet BiH
7. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH
8. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH
9. Agencija za sigurnost hrane BiH
10. Agencija za statistiku BiH
11. Agencija za unapređenje stranih investicija u BiH
12. Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH
13. Arhiv BiH
14. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH
15. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH
16. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
17. Direkcija za evropske integracije BiH
18. Institucija ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH
19. Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH
20. Institut za akreditiranje BiH
21. Institut za intelektualno vlasništvo BiH
22. Institut za standardizaciju BiH
23. Konkurencijsko vijeće BiH
24. Memorijalni centar Srebrenica- Potočari spomen-obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995 godine Srebrenica

25. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
26. Odbor državne službe za žalbe BiH
27. Služba za zajedničke poslove institucija BiH
28. Sud BiH
29. Uprava za zaštitu zdravlja bilja BiH
30. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH
31. Ured za zakonodavstvo BiH

• **Pozitivna mišljenja sa isticanjem predmeta (36 institucija BiH)**

1. Agencija za javne nabavke BiH
2. Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH
3. Agencija za policijsku podršku
4. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
5. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH
6. Centar za uklanjanje mina u BiH
7. Centralna izborna komisija BiH
8. Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
9. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
10. Državna agencija za istrage i zaštitu BiH
11. Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH
12. Fond za povratak BiH
13. Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH
14. Granična policija BiH
15. Institut za mjeriteljstvo BiH
16. Institut za nestale osobe BiH
17. Jedinica za realizaciju Projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH
18. Komisija za koncesije BiH
19. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
20. Ministarstvo pravde BiH
21. Ministarstvo sigurnosti BiH
22. Ministarstvo civilnih poslova BiH
23. Ministarstvo finansija i trezora BiH
24. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
25. Tužilaštvo BiH
26. Parlamentarna skupština BiH
27. Pravobranilaštvo BiH
28. Predsjedništvo BiH
29. Regulatorna agencija za komunikacije BiH
30. Uprava za indirektno oporezivanje BiH
31. Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
32. Ured za razmatranje žalbi
33. Ured za veterinarstvo BiH
34. Ustavni sud BiH
35. Vijeće za državnu pomoć
36. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

- a. drugu grupu izvještaja čini šest izvještaja, od kojih je jedan izvještaj s revizorskim „mišljenjem s rezervom“ i pet izvještaja s revizorskim „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“.

Komisija je na 11. sjednici, održanoj 25.8.2015., odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta“.

Izvještaje *druge grupe i revizorski izvještaj* Uprave za indirektno oporezivanje BiH Komisija je detaljno razmotrila uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na svojoj redovnoj sjednici.

Ovoj grupi revizorskih izvještaja pripada sljedećih sedam institucija BiH, s navođenjem pojedinačnih zaduženja članova Komisije, i to:

Red. br.	Naziv institucije BiH	Zaduženi član Komisije
1	Ministarstvo odbrane BiH	Dušanka Majkić
2	Služba za poslove sa strancima	Predrag Kožul
3	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Amir Fazlić i Mirsad Isaković
4	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Salko Sokolović i Nenad Lalić
5	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	Aleksandra Pandurević
6	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	Jasmin Emrić i Damir Bećirović
7	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	članovi Komisije

- f) Korespondencija Komisije s institucijama «druge grupe», čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini revizor kvalificirao „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i s Upravom za indirektno oporezivanje BiH za čije je finansijsko poslovanje revizor dao „pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta“

Komisija je, 23.7.2015. i 26.8.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH iz navedene «druge grupe izvještaja» i Upravi za indirektno oporezivanje BiH, te zahtijevala da Komisiji, u formi informacije, dostave pisani odgovor najkasnije do 20.8.2015., odnosno do 7.9.2015., za Upravu za indirektno oporezivanje BiH.

Generalni dopis sadržavao je pitanja o realizaciji preporuka revizije za 2014. godinu, nerealiziranim preporukama za 2013. godinu, razlozima ponavljanja nerealiziranih preporuka ili povećanja broja nalaza ili povećanja broja i obima kvalifikacija u revizorskom mišljenju, razlozima stagnacije u realizaciji revizorskih preporuka ili pogoršanja na dugogodišnjoj ili godišnjoj osnovi, vremenu potrebnom da pristupi otklanjanju uzroka navedenih u revizorskom izvještaju i sačinjavanju pisane projekcije primjene revizorskih preporuka, potrebi za izradom višegodišnjeg programa za otklanjanje poremećaja u poslovanju koji se stalno ili povremeno obnavljaju u godišnjim revizorskim izvještajima, te eventualnim sistemskim mjerama koje bi pomogle rješavanju problema navedenih u revizorskom izvještaju. Ove godine svih sedam institucija BiH dostavile su Komisiji zahtijevanu informaciju.

- g) Javna izjašnjavanja po revizorskim izvještajima „druge grupe“ i revizorskom izvještaju Uprave za indirektno oporezivanje BiH.

Komisija je provela javna izjašnjavanja predstavnika svih institucija čiji su revizorski izvještaji svrstani u «drugu grupu izvještaja» i predstavnika Uprave za indirektno oporezivanje BiH (sedam revidiranih institucija).

Komisija je navedene revizorske izvještaje, uz javna izjašnjavanja njihovih predstavnika, razmatrala na 13. sjednici, održanoj 29.9.2015.

Javnim izjašnjavanjima odazvali su se predstavnici svih sedam institucija BiH, koliko ih je bilo predmet detaljne komisijske obrade ove godine.

h) Izrada i usvajanje pojedinačnih mišljenja Komisije i Zbirnog mišljenja po finansijskoj reviziji za 2014. godinu

U smislu Plana, Komisija nije detaljno obrađivala revizorske izvještaje s "pozitivnim mišljenjem" i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, ali je o toj grupi institucija BiH sačinila posebno mišljenje Komisije s dodatnim zaključkom za institucije s „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koje čini jedinstvenu cjelinu sa Zbirnim mišljenjem, kao Prilog 1. Zbirnog mišljenja.

Istovremeno, Komisija je provela detaljnu analizu izvještaja s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i revizorskog izvještaja Uprave za indirektno oporezivanje BiH, te je za svaku instituciju sačinila pojedinačno komisijsko mišljenje sa zaključcima njenog izvjestioca (ukupno sedam pojedinačnih mišljenja), koja čine jedinstvenu cjelinu sa Zbirnim mišljenjem kao Prilog 2. Zbirnog mišljenja.

Ovo Zbirno mišljenje Komisije po finansijskoj reviziji za 2014. godinu, zajedno s prilogima 1. i 2. Zbirnog mišljenja, Komisija je usvojila na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., te ih uputila Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH u daljnju proceduru, s prijedlogom za usvajanje.

III. GENERALNI OSVRT KOMISIJE NA NALAZE REVIZIJE ZA 2014.

a) Institucije BiH s posebnim tretmanom Komisije

Ured za reviziju je dopisom od 20.7.2015. sugerirao Komisiji da, prilikom analize revizorskih izvještaja za 2014. godinu, posebnu pažnju posveti institucijama koje su dobile "mišljenje s rezervom" i "mišljenje s rezervom uz isticanje predmeta".

«Druga grupa izvještaja» - jedna institucija koja je dobila "mišljenje s rezervom", pet institucija koje su dobile "mišljenje s rezervom uz isticanje predmeta" i jedna institucija koja je dobila "pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta":

Red. br.	Naziv institucije BiH	Broj kvalifikacija	Broj istaknutih predmeta u mišljenju
1	Ministarstvo odbrane BiH	3	3
2	Služba za poslove sa strancima	2	1
3	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	1	4

4	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	2
5	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	1	1
6	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	1	0
7	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	0	3

Ostale institucije BiH s revizorskim "pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta" navedene su u dijelu II. e) ovog mišljenja.

Što se tiče prijedloga individualnih korektivnih mjera prema navedenim institucijama, Ured za reviziju smatra da preporuke navedene u izvještajima za svakog klijenta pojedinačno predstavljaju ujedno i prijedloge individualnih korektivnih mjera, s ciljem otklanjanja nepravilnosti i sprečavanja njihovog ponavljanja. Također, smatra da je realizaciji navedenih preporuka potrebno pristupiti hitno, kako bi se spriječila mogućnost njihovog ponavljanja u tekućem budžetskom periodu.

Stoga je Komisija u pojedinačnim komisijskim mišljenjima naložila ovim institucijama da postupe po utvrđenim preporukama revizije i uočene nedostatak u što kraćem roku otklone ili preduzmu aktivnosti kako bi se preduprijedilo ponavljanje određenih nalaza revizije, tj. da potpuno provedu preporuke revizije.

b) Osvrt Komisije na strukturu izraženih revizorskih mišljenja za prethodne tri godine

Prilikom sačinjavanja tabelarnih pregleda realizacije revizorskih preporuka u kojima se, između ostalog, navodi i revizorsko mišljenje za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2010. do 2014. godine, te na osnovu dostavljene tabele Ureda za reviziju s pregledom izraženih mišljenja revizora za period od 2010. do 2014. godine, Komisija je uočila da je:

- procentualno učešće izraženih „pozitivnih mišljenja“ u 2014. godini u odnosu na istovrsno procentualno učešće za 2013. godinu veće za 13,30%;
- procentualno učešće izraženih „pozitivnih mišljenja sa isticanjem predmeta“ u 2014. godini u odnosu na istovrsno procentualno učešće za 2013. godinu manje za 11,8%;
- procentualno učešće izraženih „mišljenja s rezervom“ u 2014. godini u odnosu na istovrsno procentualno učešće za 2013. godinu neznatno manje i to za 1,5 %.

Nažalost, iako je primjetan pozitivan iskorak pokazatelja vezanih za izražena mišljenja revizora u odnosu na prethodnu godinu, navedenih šest izvještaja revizije koji sadržavaju «mišljenje s rezervom» i "mišljenje s rezervom uz isticanje predmeta" pripadaju institucijama čija potrošnja zahvata 43,78% budžeta institucija BiH. Stoga, Komisija smatra da ova grupa institucija treba biti prioritetno razmatrana prilikom planiranja daljnjih mjera jačanja sistema internih kontrola, jačanja budžetskog nadzora i interne revizije, te jačanja sistema finansijskog upravljanja.

<i>Izražena mišljenja revizora</i>	Budžetska godina 2012.		Budžetska godina 2013.		Budžetska godina 2014.	
	Broj objavlje- nih izvještaja	Procenat	Broj objavlje- nih izvještaja	Procenat	Broj objavlje- nih izvještaja	Procenat
Revizorski izvještaji s "pozitivnim mišljenjem"	4	5,56%	21	29,17%	31	42,47%
Revizorski izvještaji s "pozitivnim mišljenjem sa skretanjem pažnje"	58	80,56%	44	61,11%	36	49,32%
Revizorski izvještaji sa izraženom rezervom	10	13,89%	7	9,72%	6	8,22%
Revizorski izvještaji sa izraženim negativnim mišljenjem	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Ukupan broj revidiranih institucija:	72	100,00%	72	100,00%	73	100,00%

c) Osvrt Komisije na najčešće identificirane nalaze revizije

Na osnovu tabela Ureda za reviziju o najčešće ponavljanim nalazima revizije u prethodnih pet godina i uz tehničku podršku projekta USAID SGIP u BiH, Komisija se upoznala s najčešćim nalazima revizije koji su se pojavili u izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu. Tako je identificirano sedam kategorija nalaza revizije koji se pojavljuju u revizorskim izvještajima za 2014. godinu u procentu većem od 20%, u odnosu na ukupan broj revidiranih institucija. Njihov prikaz prema opadajućoj skali učestalosti pojavljivanja je sljedeći:

1. Slabosti u primjeni propisa iz oblasti javnih nabavki identificirane su u 35 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 47,95%);
2. Nalazi vezani za pravilnik o sistemu internih kontrola i izgradnju sistema internih kontrola identificirani su u 26 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 35,62%);
3. Nalazi vezani za nedostajuća interna pravila i/ili nedosljednu i neadekvatnu primjenu usvojenih internih pravila, propisa i zakona identificirani su u 26 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije (35,62%);
4. Nalazi vezani za nedostatke pri upravljanju ljudskim resursima identificirani su u 22 izvještaja revizije od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 30,14%);
5. Nalazi vezani za troškove reprezentacije identificirani su u 21 izvještaju od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 28,77 %);
6. Nalazi vezani za troškove goriva i maziva identificirani su u 20 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 27,40 %);
7. Nalazi vezani za uspostavu organizacione strukture identificirani su u 19 izvještaja od ukupno 73 revidirane institucije (stepen zastupljenosti: 26,03 %);

Ostale kategorije nalaza revizije zabilježene su u manje od 20% slučajeva.

d) Sistemske mjere kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizijskih nalaza po mišljenju Ureda za reviziju

Komisija je zatražila od Ureda za reviziju da predloži sistemske mjere kojima bi bili otklonjeni uzroci ponavljanja određenih revizorskih nalaza.

U tom smislu, Ured za reviziju je, u dopisu broj 01/4-16-1-1020/15, od 20.7.2015., dao prijedlog sistemskih mjera kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizorskih nalaza i unaprijedila transparentnost trošenja javnih sredstava.

Prijedlog sistemskih mjera kojima bi se otklonili uzroci ponavljanja određenih revizijskih nalaza i unaprijedili transparentnost i efikasnost trošenja javnih sredstava:

1. Pitanje odgovornosti i primjerenosti ponašanja u javnom sektoru - kodeks ponašanja: Trenutno ne postoje kodeksi ponašanja za izabrane zvaničnike u BiH. Kodeksima ponašanja, popraćenim regulatornim odredbama o sankcijama za slučajeve kršenja etičkih pravila, bili bi unaprijeđeni standardi integriteta i odgovornosti i osigurali bi širi obim nekrivičnog sankcioniranja neetičkih ponašanja koja ugrožavaju javni interes. S obzirom na specifičnosti nekrivičnih sankcija primjenjivih na izabrane zvaničnike, u poređenju sa ostalim kategorijama javnih zvaničnika (tj. imenovani zvaničnici, državni službenici itd.), također bi se osiguralo i efektivnije provođenje pravila integriteta putem samoregulacije. Primjerenost ponašanja i zakonskih rješenja: preispitati opravdanost i primjerenost postojećih zakonskih i podzakonskih rješenja (pitanje zamrzavanja i ponovnog aktiviranja mandata, „bijeli hljeb“, naknade, komisije). Proces donošenja zakona i drugih propisa mora, kao namjeru i pretpostavku, u obzir uzeti principe dobrog upravljanja javnim sredstvima, a zakonodavac biti maksimalno opredijeljen da osigura racionalno korištenje sredstava poreskih obveznika. Svakom procesu usvajanja nekog propisa mora prethoditi procjena mogućih finansijskih, ekonomskih i efektivnih posljedica (zakon o procjeni učinka propisa). Osim toga, potrebno je uspostaviti obavezu naknadne analize efekata donesenih propisa, kako bi se izbjegla percepcija da je svaka budžetska potrošnja zakonita, bez obzira na primjerenost i efekte njene realizacije;
2. Uvođenje standarda potrošnje i ponašanja za osjetljive kategorije troškova kao što su:
  - Nabavka računarske i ostale opreme (kada nabaviti računarsku opremu i kojih tehničkih karakteristika ta oprema treba opravdano biti);
  - Korištenje usluga reprezentacije (ko i u kojim uslovima može koristiti reprezentaciju, u kojim objektima, urediti pitanje primanja i davanje darova itd.). Uvesti odgovarajuća ograničenja koja će odražavati principe primjerenosti i pristojnosti dobrog domaćina;
  - Korištenje i nabavka službenih mobilnih telefona (ko i kada može nabaviti mobilni aparat, koji model, kada se može vršiti zamjena, itd.);Svaku nabavku mora da prati analiza opravdanosti koju treba povezati sa ostvarivanjem ciljeva institucije i unapređenjem njenog poslovanja;
3. Pravovremeno donošenje budžeta institucija BiH, u skladu sa zakonskim procedurama, te njegovo razmatranje i usvajanje na osnovu kvalitetnih i temeljitih analiza opravdanosti visine izdataka za mnogobrojne kategorije troškova;
4. Strateško planiranje - vizija razvoja institucije BiH s jasnim i operativnim rješenjima koji, u konačnici, vode poboljšanju efikasnosti i većem kvalitetu rada institucije;
5. Povećanje efikasnosti sistema internih kontrola u institucijama BiH. Efikasnost sistema internih kontrola može se poboljšati rješavanjem tri glavna segmenta, i to:

- Jačanjem javne odgovornosti za utrošeni javni novac i jačanje odgovornosti za realizaciju preporuka revizije i zaključaka parlamenta;
- Izvještavanjem o ostvarenim i planiranim rezultatima i učincima, a ne samo o ostvarenim i planiranim budžetskim sredstvima – povezati ciljeve/rezultate sa sredstvima programskog budžetiranja;
- Potpunim uvođenjem i unapređenjem sistema internih finansijskih kontrola u javnoj upravi koja počiva na tri stuba (sistem finansijskog upravljanja i kontrole – interna revizija – Centralna harmonizacijska jedinica);

Povećati nivo kontrole evidencija - revizija se često suočava s problemom neurednih i nepotpunih evidencija što onemogućuje u cijelosti namjensku kontrolu javnih sredstava uslijed čega se stiče dojam da subjekti iz javnog sektora na ovaj način namjerno dovode u zabludu prezentiranjem nepotpunih, odnosno prilagođenih podataka. Evidencije, prije nego što postanu konačne i postanu osnov za obračun raznih vrsta naknada, treba da budu predmet višestruke interne kontrole;

6. Definiranje upošljavanja - angažiranja putem ugovora o djelu (i ugovora o privremenim i povremenim poslovima), s obzirom na to da veliki broj institucija BiH koristi ovakav vid upošljavanja koji nije u potpunosti transparentan i za koji se izdvaja veliki iznos sredstava iz budžeta. Također, potrebno je unaprijediti rad organa koji imaju uticaja na proces upošljavanja u institucijama BiH sa aspekta transparentnosti i zakonitosti procesa zapošljavanja (Agencija za državnu službu, Upravna inspekcija). Višegodišnji problem angažiranja putem raznih ugovora potrebno je konačno urediti i utvrditi jasna i precizna pravila. Nadalje, potrebno je pojačati kontrolne mehanizme nadležnih institucija prilikom planiranja i usvajanja sistematizacije radnih mjesta. Revizija napominje kako se u ovom segmentu u mnogo slučajeva iskorištavaju i preporuke revizije u svrhe netransparentnog i novog zapošljavanja, što nije bila namjera revizije. Naime, uočena je praksa prevođenja forme radnog odnosa na osnovu ugovora o djelu u stalni radni odnos upravo lica koja su bila angažirana na osnovu ugovora o djelu, uz provođenje formalnih procedura. Prevažadno je potrebno koristiti unutrašnje resurse, preraspodjelu posla itd.;
7. Pitanje policijskog dodatka je već godinama neriješeno, nedostaju odgovarajući podzakonski akti kojima bi se u cijelosti regulirala ova problematika u skladu sa Zakonom o plaćama u institucijama BiH (član 19. stav (4));
8. Sudski sporovi - troškovi zbog izgubljenih sudskih sporova institucija BiH i dalje predstavljaju značajan izdatak, a pitanje odgovornosti u takvim slučajevima nije regulirano ni definirano;
9. Zakup prostora – potrebno je sistemski urediti i definirati na osnovu strateškog opredjeljenja (strategija za rješavanje pitanja smještaja institucija BiH) vezano za pitanje kupovine, izgradnje, najma, lokacijskog smještaja itd.;
10. Borba protiv prijave i korupcije, neefikasnost i letargičnost u procesu borbe i prevencije korupcije i prijave - izrada strateških dokumenata i akcionih planova, planova integriteta, zaštita „zviždača“, te proaktivan odnos prema korupciji u institucijama BiH - provesti donesene planove, te osigurati političku klimu za borbu protiv korupcije. Potrebno je redovno provoditi detaljne analize i evaluacije efikasnosti u provođenju usvojenih strateških dokumenata u oblasti borbe protiv korupcije s ciljem blagovremenog reagiranja na odstupanja. Institucije vlasti treba da osiguraju političku klimu za borbu protiv korupcije kroz sistemsko djelovanje i temeljit nadzor nad provođenjem strateških dokumenata;
11. Upravljanje ljudskim resursima je osnovni preduslov za ostvarivanje strateških ciljeva razvoja svake institucije, te je neophodno da se u ovom segmentu izvrše odgovarajuće stručne analize, evaluacije iz kojih bi proistekli strateški planovi upravljanja ljudskim resursima;

12. Institut tehničkog mandata - pozitivnim zakonodavstvom BiH nije uređeno pitanje nadležnosti, trajanja i druga pitanja vezana za ovaj institut (prava, obaveze, ovlaštenja itd.). Vijeće ministara BiH, putem nadležnog ministarstva, treba u potpunosti regulirati ovo pitanje. Također, problem isteklih mandata postaje izuzetno rasprostranjena pojava, tako da danas mnoge institucije na nivou BiH funkcioniraju s čelnim ljudima kojima je istekao mandat;
13. Uvažavajući činjenicu da je donesen novi Zakon o javnim nabavkama, koji će biti predmet revizije u 2015. godini, potrebno je preduzeti sve aktivnosti s ciljem donošenja podzakonskih akata u skladu s novim zakonom, kao i posvetiti više pažnje educiranju osoba uključenih u proces javnih nabavki. Potrebno je unaprijediti - osigurati kvalitetan sistem internih kontrola u procesu javnih nabavki, s obzirom na to da je proces visoko rizičan s aspekta korupcije i prijevare;
14. U skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u institucijama BiH, doneseni su interni akti kojima se reguliraju troškovi upotrebe službenih automobila, telefona i reprezentacije, iako je obaveza proistekla još iz 2008. godine, a primjena istih akata počinje teći tek u 2015. godini, što je i dalje ostavljalo dosta prostora za šarolikost ponašanja i nenamjensko korištenje. Revizija će kvalitet donesenih pravilnika cijeliti po uspješnosti sprečavanja nenamjenske potrošnje kod ovih izuzetno osjetljivih kategorija troškova, gdje je tanka nit između privatne i službene upotrebe (stroge i precizne evidencije su preduslov za kontrolu i ocjenu namjenske potrošnje). Potrebno je imati u vidu kako se upravo ovi troškovi u javnosti percipiraju kao glavni elementi rasipništva i neprimjerenosti trošenja novca poreskih obveznika, uslijed čega učinak rada institucija često ostaje nezapažen u javnosti;
15. Donošenje zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH odvojeno za nivo izvršne, zakonodavne i sudske vlasti, te poštivanje statusa institucija koje su osnovane na bazi specijalnih zakona (*lex specialis*) ili prema njima posluju. Urediti sistem plaća i naknada na cjelovit način kako bi se izbjegla šarolikost i primjena više propisa za obračun plaća i naknada u pojedinim institucijama;
16. Kapitalna ulaganja - sistemski urediti oblast kapitalnih ulaganja na način da ih vode i organiziraju stručni i kompetentni ljudi, što do sada nije bio slučaj (do sada je svaka institucija zasebno obavljala kapitalna ulaganja, gdje je revizija uočila kako često nemaju stručne i kompetentne zaposlenike za takve projekte);
17. Sistemsko rješavanje pitanja raspolaganja imovinom na nivou BiH, što je jedan od segmenata dugogodišnje problematike državne imovine. Potrebno je imati proaktivan odnos po pitanju rješavanja državne imovine u cijelosti, jer postojeći status generira mnogobrojne probleme i različite rizike.

e) Aktivnosti i mjere kojima će se preduprijeti zloupotrebe i preventivno djelovati protiv daljnjih zloupotreba sistemskih slabosti

Komisija je razmotrila pregled nedostajućih propisa i sugeriranih kontronih postupaka koje je Ured za reviziju objavio kao prilog («Tabela 1») uz «Izveštaj o reviziji Izveštaja o izvršenju Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2014. godinu».

Kako bi se zaustavila praksa u kojoj se koriste slabosti sistema, te počela nametati kvalitetna zakonska rješenja, graditi standardi potrošnje i ponašanja, nastavilo jačanje odgovornosti za raspolaganje javnim novcem i odgovornosti pri izvršenju budžeta, Komisija se opredijelila za snažniju podršku jačanju sistema unutrašnjih kontrola u javnom sektoru, uvažavajući činjenicu da jak i efikasan sistem unutrašnjih kontrola značajno smanjuje rizik od zloupotreba. Stoga je Komisija izdvojila sljedeće dvije grupe aktivnosti usmjerenih ka jačanju

kontrolnog okruženja u namjeri da se suzi prostor za *ad hoc* postupanja pri izvršenju budžeta i za proizvoljnu primjenu pravila potrošnje, te da se poveća stepen preventivnog djelovanja:

a) aktivnosti na jačanju kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa; i

b) aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka.

1. Aktivnosti na jačanju kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa

1.1. Kategorije izadataka iz budžeta institucija BiH izdvojenih za prioritetne aktivnosti jačanja kontrolnog okruženja donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa:

1.1.1. «Naknade za topli obrok u toku rada» (donijeti propis kojim će se regulirati da se naknada za topli obrok u toku rada isplaćuje na jedinstven način, odnosno u istim iznosima za sve institucije BiH);

1.1.2. «Regres za godišnji odmor» (donijeti propis kojim će se regulirati da se naknada za regres isplaćuje na jedinstven način, odnosno u istim iznosima za sve institucije BiH);

1.1.3. «Naknade za korištenje privatnog vozila u službene svrhe» (jasno definirati procedure mogućeg korištenja privatnog vozila u službene svrhe);

1.1.4. «Putni troškovi u zemlji» (dodatno uspostaviti sistem koji će osigurati da se ovi troškovi realiziraju isključivo u svrhe vezane za poslove i zadatke iz opisa radnih mjesta);

1.1.5. «Putni troškovi u inozemstvu» (dodatno razmotriti pitanje priznavanja 30% dnevnica i osigurati jedinstven i pravno utemeljen način postupanja u svim institucijama u istim ili sličnim situacijama);

1.1.6. «Izdaci za internet» (regulirati podzakonskim aktom Vijeća ministara BiH i raditi na uvođenju sistema e-vlade u insitucijama gdje je to moguće);

1.1.7. «Gorivo (benzin, dizel, mlazno gorivo, ostalo)» (utvrditi opća pravila potrošnje i ponašanja pri korištenju motornih vozila);

1.1.8. «Ugovori o djelu» (donijeti jedinstvena pravila i procedure u pogledu angažiranja, visine naknada i trajanja ugovora; ugovori se zaključuju za obavljanje poslova koji po svojoj prirodi ne mogu biti predmet ugovora o djelu, tj. za obavljanje poslova koji su po svojoj suštini isti ili slični poslovima na sistematiziranim radnim mjestima i sl.; radi se o netransparentnom načinu angažmana osoblja, što je neprihvatljiva praksa kada se radi o javnom sektoru);

1.1.9. «Ugovori za privremene i povremene poslove» (cjelovito definirati ovu vrstu izdatka; sačiniti analize ove kategorije izdatka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti troškove angažmana lokalnog osoblja u DKP mreži);

1.1.10. «Izdaci za rad u upravnim, nadzornim i drugim radnim tijelima» (uspostaviti systemske evidencije o osnovanim radnim tijelima i jasne kriterije i pravila za formiranje; utvrditi transparentne procedure i kriterije za imenovanje članova; pratiti trajanje mandata imenovanih članova; definirati jasne zadatke pri formiranju radnih tijela i jednoobrazne procedure izvještavanja o radu; isplate naknada za rad zasnovati na ostvarenim rezultatima u odnosu na postavljene ciljeve);

1.1.11. «Nabavka zemljišta» (zbog izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavkama, osigurati primjenu principa ovog zakona koja govore o transparentnosti);

- 1.1.12. «Nabavka građevina» (uspostaviti pravilo kojim će se preduprijeti praksa da velike investicijske projekte vode institucije koje uopće nemaju educirano osoblje za takve aktivnosti, što predstavlja veliki rizik za uspješnu i zakonitu realizaciju određenog projekta; sistemski riješiti pitanje realizacije velikih kapitalnih projekata);
- 1.1.13. «Nabavka opreme» (definirati jedinstvena pravila i standarde nabavke opreme, te politike znavljanja, odnosno upravljanja sredstvima); Pravilima obuhvatiti i kategoriju «Nabavka stalnih sredstava u obliku prava» koja se u najvećoj mjeri odnosi na Ministarstvo komunikacija i prometa BiH na ime nabavke softverskih soft licenci.

2. Aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka.

2.1. Kategorije izadataka Budžeta institucija BiH izdvojenih za prioritetne aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka:

- 2.1.1. «Izdaci za poštanske usluge» (definirati mehanizme kontrole kod većine institucija BiH);
- 2.1.2. «Izdaci za BiH PAK» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka o kvalitetu i cijeni usluga);
- 2.1.3. «Izdaci za energiju i komunalne usluge» (definirati mehanizme kontrole kod većine institucija, sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka godišnjih potreba);
- 2.1.4. «Ostale komunalne usluge» (definirati mehanizme kontrole kod većine institucija, sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka godišnjih potreba);
- 2.1.5. «Izdaci za obrasce i papir, računarski materijal, uredski materijal» (objediniti sistem nabava radi racionalnosti, uvesti obvezu interne evidencije utroška);
- 2.1.6. «Stručne knjige i literatura» (uspostaviti kriterije za priznavanje ove vrste izdataka);
- 2.1.7. «Izdaci za odjeću, uniforme i platno» (precizirati prava korištenja na temelju analiza i sumiranja godišnjih potreba);
- 2.1.8. «Materijal za pranje i čišćenje» (objediniti sistem nabava radi racionalnosti);
- 2.1.9. «Registracija motornih vozila» (sačiniti analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.10. «Prijevozne usluge – taxi» (donijeti instrukcije o priznavanju ovih rashoda);
- 2.1.11. «Unajmljivanje prostora, zgrada i stanova» (zbog izuzeća od primjene Zakona o javnim nabavama, osigurati primjenu načela ovog Zakona koja govore o transparentnosti; riješiti problem velike neujednačenosti u iznosima koji plaćaju institucije; utvrditi standarde potrebnog prostora). Mjerama obuhvatiti i kategoriju «Ostalo unajmljivanje» (unajmljivanje skladišta, parkinga, smještaja telekomunikacione opreme, zemljišta, opreme, vozila, tornjeva, ADSL vodova, itd.);
- 2.1.12. «Popravlak zgrada» (sačiniti odgovarajuće godišnje projekcije i izdavati odobrenja za ulaganja; utvrditi kriterije kada su u pitanju ulaganja u zgrade koje nisu u vlasništvu institucija BiH, gdje bi ulaganja u tuđu imovinu trebala implicirati snižavanje troškova iznajmljivanja imovine);
- 2.1.13. «Popravlak opreme» (sačiniti godišnje projekcija i izdavati odobrenja za ulaganja; utvrditi kriterije kada su u pitanju ulaganja u opremu koja nije u vlasništvu institucija BiH);
- 2.1.14. «Popravlak vozila» (u svim institucijama uspostaviti evidencije o izvršenim servisima, popravkama, zamjeni guma, itd.);
- 2.1.15. «Usluge pranja vozila» (uspostaviti kriterije i donijeti uputstva o priznavanju ovih troškova);

- 2.1.16. «Usluge održavanja softvera» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.17. «Osiguranje imovine» (uspostaviti kriterije na razini institucija BiH o tome koja imovina treba biti osigurana; definirati donji prag vrijednosti imovine za obvezno osiguranje);
- 2.1.18. «Usluge medija» (cjelovito definirati ovu vrstu izdatka, sačiniti analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.19. «Usluge štampanja» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.20. «Usluge javnog informiranja i odnosa s javnošću» (usvojiti kriterije tko ima pravo na štampu i koliki broj dnevnih i sedmičnih novina je prihvatljivo nabaviti; obuhvatiti i izdatke za objavljivanje raznih vrsta oglasa u dnevnim i sedmičnim novinama);
- 2.1.21. «Pružanje ugostiteljskih usluga i usluga smještaja» (cjelovito definirati ovu vrstu izdatka, sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.22. «Usluge održavanja konferencija i obrazovanja» (donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.23. «Usluge stručnog obrazovanja» (donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.24. «Autorski honorari» (donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti kategoriju ugovora o djelu);
- 2.1.25. «Kompijutorske usluge» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.26. «Usluge prevodenja» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe);
- 2.1.27. «Stručne usluge» (sačiniti pisane analize ove kategorije izdataka i sumirati godišnje potrebe; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti kategoriju ugovora o djelu);
- 2.1.28. «Usluge primarne zdravstvene zaštite» (učiniti pravila transparentnim; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka; obuhvatiti izdatke koji se odnose na Ministarstvo obrane i Ministarstvo vanjskih poslova);
- 2.1.29. «Ostale medicinske i liječničke usluge» (učiniti pravila transparentnim; donijeti instrukcije i kriterije za priznavanje ovih izdataka);
- 2.1.30. «Rekonstrukcija i investiciono održavanje» (sačiniti odgovarajuće projekcije i dugoročne planove ulaganja, usvojiti jedinstveni plan na razini institucija BiH);
- 2.1.31. «Tekući grantovi i transferi» i «Kapitalni grantovi» (učiniti pravila i procedure transparentnim; pojačati sistem internih kontrola).

IV. ZAKLJUČCI

Na osnovu detaljne obrade revizorskih izvještaja za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno usvojila sljedeće zaključke:

1. Predstavnički dom prihvata 73 revizorska izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu od čega:
  - a) 66 revizorskih izvještaja čije je finansijsko poslovanje ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“ - Prilog 1. Zbirnog mišljenja.

- b) 7 revizorskih izvještaja čije je finansijsko poslovanje ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta“ i jednim „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“ - Prilog 2. Zbirnog mišljenja.
2. Predstavnički dom obavezuje rukovodstvo 36 institucija BiH, čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, na preduzimanje svih potrebnih mjera iz nadležnosti svake institucije posebno, kako bi se izbjegle dalje posljedice problema u poslovanju na koje je revizija skrenula pažnju pri isticanju predmeta u pozitivnom mišljenju, a posebno da materijalnost takvih nalaza revizije eventualno ne preraste u buduće kvalifikacije u narednim izvještajima revizije.
3. Predstavnički dom usvaja predložene zaključke Komisije za 7 institucija BiH, sadržane u pojedinačnim komisijskim mišljenjima za svaku instituciju BiH, a čiji su revizorski izvještaji finansijskog poslovanja za 2014. godinu bili predmet detaljne komisijske analize - Prilog 2. Zbirnog mišljenja.
4. Predstavnički dom traži od Vijeća ministara BiH da najkasnije do kraja februara 2016. razmotri revizorske izvještaje za 2014. godinu, sa akcentom na sedam institucija BiH čiji su revizorski izvještaji finansijskog poslovanja za 2014. godinu ocijenjeni revizorskim «mišljenjem s rezervom», «mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta» i jednim izvještajem s „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, kao i pripadajuće zaključke iz Priloga 2., uz obavezu sačinjavanja cjelovite informacije o tome, te njenog dostavljanja Parlamentarnoj skupštini BiH u roku ne dužem od 30 dana od datuma razmatranja, koja će minimalno sadržavati sljedeće:
- 4.1. Programi aktivnosti i mjere koje će se poduzeti kod navedenih sedam institucija iz Priloga 2., u pravcu prevazilaženja poteškoća u poslovanju i preventivnog djelovanja kako se iste ne bi ponovile u narednim izvještajima;
- 4.2. Izjašnjenje Vijeća ministara BiH o sistemskim mjerama koje je predložio Ured za reviziju (navedene pod tačkom «III d» od 1. do 18. Zbirnog mišljenja) kojima bi se na sistemskoj razini otklonili uzroci ponavljanja određenih revizijskih nalaza;
- 4.3. Izjašnjenje Vijeća ministara BiH u programskom formatu, sa nosiocima obaveza i rokovima za izvršenje aktivnosti usmjerenih ka jačanju kontrolnog okruženja, donošenjem novih propisa ili dogradnjom postojećih propisa (izdvojene prema kategorijama izdataka navedenim u tački «III e» od 1.1.1. do 1.1.13. Zbirnog mišljenja), kao i aktivnosti i mjere usmjerene ka dodatnom jačanju nadzora i kontrolnih postupaka (izdvojene prema kategorijama izdataka navedenim u tački «III e» od 2.1.1. do 2.1.31. Zbirnog mišljenja).

V. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

a) Planirani nadzor nad realizacijom komisijskih zaključaka, odnosno zaključaka Doma u 2015. godini

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, Komisija će u saradnji sa Uredom za reviziju i dalje insistirati na provođenju nadzora nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i

odgovarajućih zaključaka Komisije usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH.

U tom kontekstu i u skladu s principom kontinuiteta rada radnih tijela PSBiH, početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda u periodu od javnog objavljivanja revizorskog izvještaja za 2014. godinu do isteka budžetske 2015. godine.

Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i preporuka Ureda iz pojedinačnog i Zbirnog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH na preduzimanje potrebnih mjera, jer će ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrditi prioritete i odrediti maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika za 2017. godinu, te izvršiti korekcije prema eventualnim zaključcima koji budu izraženi kao stav Komisije u odnosu na moguće slučajeve neadekvatnog provođenja ranijih zaključaka i preporuka revizije.

VI. DOSTAVLJANJE MIŠLJENJA

Nakon što Predstavnički dom usvoji Zbirno mišljenje Komisije s prilogima 1. i 2., potrebno je za sve 73 institucije BiH dostaviti Zbirno mišljenje, zajedno s njihovim pojedinačnim komisijskim mišljenjem iz priloga 1. ili 2.

Potrebno je Zbirno mišljenje zajedno sa svim prilogima dostaviti Vijeću ministara BiH, Ministarstvu finansija i trezora BiH, Tužilaštvu BiH i Uredu za reviziju.

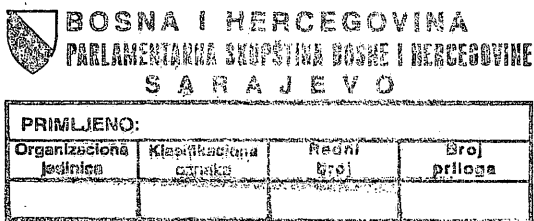
Uz Zbirno mišljenje: Prilozi 1. i 2. Zbirnog mišljenja

Prilog 1. Zbirnog mišljenja

Broj:01/4-50-3-4-15/15
Sarajevo,27.10.2015. godine

**PREDSTAVNIČKOM DOMU
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH**

Na osnovu čl. 32. i 47. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 79/14), a u skladu s Planom Komisije za razmatranje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH u 2014. godini, Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH je, na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., razmatrala revizorske izvještaje o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu s "pozitivnim mišljenjem" i "pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta" (podnosilac: Ured za reviziju institucija BiH), te Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavlja

MIŠLJENJE

**o revizorskim izvještajima finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. godinu
s utvrđenim "pozitivnim mišljenjem" i
"pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta"**

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je, 10.7. i 14.7.2015., Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio izvještaje o obavljenoj reviziji finansijskog poslovanja za 2014. godinu za 73 institucije BiH.

Revizorski izvještaji finansijskog poslovanja s utvrđenim "pozitivnim mišljenjem" i "pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta" za 2014. godinu, koji, u skladu s Planom Komisije, nisu bili predmet detaljne komisijske analize, tiču se 66 institucija BiH:

• **Pozitivna mišljenja (31 institucija BiH)**

1. Agencija za antidopinšku kontrolu BiH
2. Agencija za državnu službu BiH
3. Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH
4. Agencija za nadzor nad tržištem BiH
5. Agencija za osiguranje u BiH
6. Agencija za poštanski promet BiH
7. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH

8. Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH
9. Agencija za sigurnost hrane BiH
10. Agencija za statistiku BiH
11. Agencija za unapređenje stranih investicija u BiH
12. Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH
13. Arhiv BiH
14. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH
15. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH
16. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
17. Direkcija za evropske integracije BiH
18. Institucija ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH
19. Institucija ombudsmena za ljudska prava BiH
20. Institut za akreditiranje BiH
21. Institut za intelektualno vlasništvo BiH
22. Institut za standardizaciju BiH
23. Konkurencijsko vijeće BiH
24. Memorijalni centar Srebrenica- Potočari spomen-obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995 godine Srebrenica
25. Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
26. Odbor državne službe za žalbe BiH
27. Služba za zajedničke poslove institucija BiH
28. Sud BiH
29. Uprava za zaštitu zdravlja bilja BiH
30. Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH
31. Ured za zakonodavstvo BiH

• **Pozitivna mišljenja sa isticanjem predmeta (35 institucija BiH)**

1. Agencija za javne nabavke BiH
2. Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH
3. Agencija za policijsku podršku
4. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
5. Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH
6. Centar za uklanjanje mina u BiH
7. Centralna izborna komisija BiH
8. Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
9. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH
10. Državna agencija za istrage i zaštitu BiH
11. Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH
12. Fond za povratak BiH
13. Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH
14. Granična policija BiH
15. Institut za mjeriteljstvo BiH
16. Institut za nestale osobe BiH
17. Jedinica za realizaciju Projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH
18. Komisija za koncesije BiH
19. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH
20. Ministarstvo pravde BiH

21. Ministarstvo sigurnosti BiH
22. Ministarstvo civilnih poslova BiH
23. Ministarstvo finansija i trezora BiH
24. Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
25. Tužilaštvo BiH
26. Parlamentarna skupština BiH
27. Pravobranilaštvo BiH
28. Predsjedništvo BiH
29. Regulatorna agencija za komunikacije BiH
30. Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH
31. Ured za razmatranje žalbi
32. Ured za veterinarstvo BiH
33. Ustavni sud BiH
34. Vijeće za državnu pomoć
35. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., razmatrala 66 revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, s "pozitivnim mišljenjem" i "pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta", te je jednoglasno:

- prihvatila navedene izvještaje i uputila ih u daljnju parlamentarnu proceduru, s prijedlogom Domu za usvajanje.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeći zaključak:

1. Predstavnički dom obavezuje rukovodstvo 35 institucija BiH, čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, na preduzimanje svih potrebnih mjera iz nadležnosti svake institucije posebno, kako bi se izbjegle daljnje posljedice pojava na koje je revizija skrenula pažnju pri isticanju predmeta u "pozitivnom mišljenju", a posebno da materijalnost takvih nalaza revizije eventualno ne preraste u buduće kvalifikacije u narednom izvještaju revizije.

Na osnovu člana 122. Poslovnika, Komisija je za izvjestioca na sjednici Doma odredila Predraga Kožula, predsjedavajućeg Komisije.

Predsjedavajući Komisije

Predrag Kožul

Dostavljeno:

-naslovu

-a/a

Broj: 01/4-16-1-998,15/15

Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA
AGENCIJE ZA IDENTIFIKACIJSKE ISPRAVE, EVIDENCIJU I
RAZMJENU PODATAKA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2014. GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 14.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-998/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućue kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Također, Komisija je na 11. sjednici odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Agencije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na dan 31.12.2014. i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Agencije u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za "mišljenje s rezervom".

Ured za reviziju objavio je sljedeću osnovu za izražavanje „mišljenja s rezervom“:

1. Vezano za postupak nabavke obrazaca putnih isprava, postoji mogućnost da je ugovoreni organ ograničio konkurenciju time što je tenderskom dokumentacijom zahtijevao da ponuđač u roku od osam mjeseci osnuje i registrira preduzeće za proizvodnju pasoških knjižica i usluge personalizacije.

Ured za reviziju skreće pažnju na nedovoljno efikasan sistem javnih nabavki koji može uticati na transparentnost postupka nabavke službenih vozila.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu dao sljedeće preporuke:

1. Revizija preporučuje da se knjiženje danog avansa vrši u skladu s Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH.
2. Agencija se nije pridržavala ugovorenih odredbi vezano za razduženje dnevnog avansa. Cijeneći važnost zaključenog ugovora za građane BiH, te uzimajući u obzir činjenicu da je BiH za izdavanje novih isprava (lične karte/vozačke dozvole) izdvojila značajna budžetska sredstva, revizija preporučuje Agenciji da unaprijedi sistem internih kontrola vezano za realizaciju zaključenog Ugovora. Agencija je obavezna da se pridržava odredbi zaključenih ugovora.
3. S obzirom na to da definirane tehničke karakteristike predstavljaju ujedno i tehničke karakteristike u tenderskim dokumentacijama budućih nabavki, te da se njima preferiraju tačno određene marke vozila, revizija preporučuje Agenciji da, s ciljem osiguranja konkurencije, izvrši izmjenu internog akta.
4. S obzirom na to da je zemljište za izgradnju objekta Agencije državna imovina, te da je Agencija za njeno korištenje dobila saglasnost i Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Srpske, revizija preporučuje nadležnim institucijama da preduzmu aktivnosti kako bi se navedeno zemljište uknjižilo kao vlasništvo Agencije.
5. Iako je Agencija postupala u skladu sa uputstvom Ministarstva finansija i trezora BiH,

evidentno je kako su na razgraničenjima pored rashoda za robe i usluge, koje se odnose na tekuću budžetsku godinu, knjiženi i rashodi za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu, a što narušava princip modificiranog računovodstvenog nastanka događaja definiranog pravilnikom o računovodstvu.

6. Revizija smatra da je prilikom provođenja nabavki potrebno bolje istražiti tržište kako bi planirana sredstva mogla biti efikasno utrošena. Također, podjelom nabavke različite vrste opreme na lotove moguće je ostvariti bolju konkurenciju i niže cijene.
7. Revizija preporučuje Agenciji da prilikom sačinjavanja tenderske dokumentacije osigura da ona bude nediskriminirajuća prema dobavljačima te da osigurava pravičnu i aktivnu konkurenciju na tržištu.
8. Revizija preporučuje Agenciji da povede više računa o načinu sastavljanja tehničke specifikacije vozila u tenderskoj dokumentaciji te da osigura zdravu konkurenciju i mogućnost da više proizvođača dostavi ponude.
9. Revizija preporučuje Agenciji da ubuduće, prilikom izrade tenderske dokumentacije za nabavku usluga održavanja motornih vozila s nabavkom materijala, pored jedinične cijene norma sata servisera predvidi i ostale bitne elemente ponude i okvirne količine kako bi se mogla izvršiti pravilna evaluacija ponuda, te zaključenje ugovora na ukupnu ponudenu cijenu u ponudi ponuđača kojem se dodijelio ugovor.
10. Revizija preporučuje Agenciji da sačinjava tendersku dokumentaciju koja će omogućiti pravičnu konkurenciju te da vodi računa o kvalificiranosti dostavljenih ponuda.
11. Revizija smatra da je potrebno dobro istražiti tržište te na osnovu toga odabrati adekvatan tip postupka nabavke. Revizija također smatra da u skladu s mogućnostima treba nabavljati novu opremu s produženom garancijom s ciljem smanjenja troškova održavanja.

Agencija po revizorskom izvještaju za prethodnu, 2013. godinu nije realizirala sljedeće preporuke revizije:

- 1) Ponovo je utvrđeno da Agencija nije poštovala odredbe zaključenog ugovora o nabavci obrazaca ličnih karata i vozačkih dozvola. Vezano za knjiženje danog avansa, Agencija nije postupila u skladu s Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Uočeni su nedostaci sistema javnih nabavki u vezi s provođenjem procedura.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. godinu i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Također, Komisija je, 23.7.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom” i

“mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta”, sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostave pisane odgovore najkasnije do 20.8.2015. Generalni dopis sadržava pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za 2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Agencija je, 10.8.2015., Komisiji dostavila navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njenih predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, i to da je Agencija izvršila analizu revizorskog izvještaja i preduzela neophodne mjere i aktivnosti kako bi izrečene preporuke u potpunosti realizirala. Također, Agencija je usvojila plan integriteta za koji je dobila saglasnost Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH. Agencija je u 2014. godini zaključivala ugovore o djelu za poslove koji nisu predviđeni postojećom sistematizacijom radnih mjesta i uglavnom su bili vezani za rad tehničkog sektora Agencije. Poslije februara 2015. godine Agencija nije sklapala nove ugovore o djelu. Agencija je u potpunosti uspostavila i uredila postupak nabavki.

Agencija smatra da je postupak nabavke obrazaca ličnih karata i vozačkih dozvola proveden u skladu s važećim propisima i da je postignuta ekonomski najpovoljnija ponuda.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

1. Komisija traži od Agencije da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Agencije da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da u cilju efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja, uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno računovodstvo, te time smanjiti rizik od ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;
3. Komisija traži da Agencija dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:
  - 3.1. Vršiti knjiženje datog avansa u skladu s Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH;
  - 3.2. Unaprijediti sistem internih kontrola u vezi s realizacijom zaključenih ugovora po osnovu obavljenih postupaka javnih nabavki, te da se pridržava odredbi zaključenih ugovora;
  - 3.3. Izvršiti izmjenu internog akta (Pravilnika o službenim specijaliziranim vozilima), s ciljem osiguranja konkurencije, s obzirom na to da definirane tehničke karakteristike specijaliziranih vozila predstavljaju ujedno i tehničke karakteristike u tenderskim dokumentacijama budućih nabavki, čime se preferiraju tačno određene marke vozila;

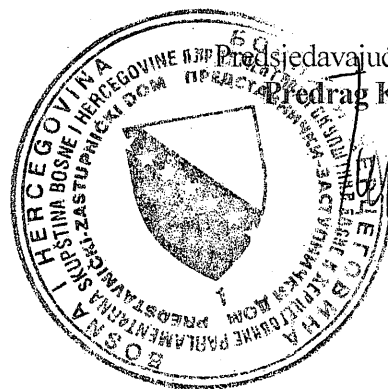
- 3.4. Izvrši analizu izdataka u vezi sa iznajmljivanjem imovine i opreme, te preduzme mjere kako bi se omogućilo jednostavnije praćenje vrijednosti fakturiranih usluga i ugovora o zakupu;
- 3.5. Osigura kontinuiranu kontrolu faktura koje se odnose na iznajmljivanje imovine i opreme, cijeneći pri tome opravdanost fakturiranih usluga, uz konsultiranje sa zaposlenima iz nadležnog (tehničkog) sektora koji bolje poznaju predmetnu problematiku;
- 3.6. Preknjiži troškove održavanja opreme na projektu „Provođenje obaveza iz zakona o radnom vremenu (tahografi)“ na odgovarajuća analitička konta ili najbliža moguća za evidentiranje nabavke pojedinih vrsta materijala;
- 3.7. Postepeno smanji i zaustavi praksu obavljanja poslova putem ugovora o djelu, čime se potvrđuje da takvi poslovi nisu privremenog karaktera i da se ne bi trebali obavljati na ovakav način, s obzirom na to da je to netransparentan način zapošljavanja, što je neprihvatljiva praksa kada je u pitanju javni sektor;
- 3.8. U vezi s realizacijom projekta „izgradnja zgrade Agencije u Banjoj Luci“, potrebno je da nadležne institucije preduzmu aktivnosti kako bi se zemljište uknjižilo kao vlasništvo Agencije, s obzirom na to da se nesporno radi o državnoj imovini, te da je Agencija za njeno korištenje dobila saglasnost i Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Srpske.
- 3.9. Istraži tržište prilikom provođenja nabavki, kako bi planirana sredstva za nabavke mogla biti efikasno utrošena. Također, podjelom nabavke različite vrste opreme na lotove moguće je ostvariti bolju konkurenciju i niže cijene;
- 3.10. Osigura da tenderska dokumentacija bude nediskriminirajuća prema dobavljačima, te da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju na tržištu;
- 3.11. Povede više računa o načinu sastavljanja tehničke specifikacije vozila u tenderskoj dokumentaciji, te osigura zdravu konkurenciju i mogućnost dostavljanja ponude od više proizvođača;
- 3.12. Predvidi, osim jedinične cijene norma sata servisera, i ostale bitne elemente ponude i okvirne količine za «usluge popravke i održavanja motornih vozila s nabavkom materijala» prilikom sljedeće izrade tenderske dokumentacije. Ovo je potrebno da bi se mogla izvršiti pravilna evaluacija ponuda, te zaključenje ugovora na ukupnu ponudenu cijenu u ponudi ponuđača kojem se dodijelio ugovor;
- 3.13. Sačinjava tendersku dokumentaciju koja će omogućiti pravičnu konkurenciju za nabavku kancelarijskog materijala, te da vodi računa o kvalificiranosti dostavljenih ponuda;
- 3.14. Istraži tržište te na osnovu toga odabere adekvatan tip postupka nabavke;
- 3.15. Nabavlja novu opremu, u skladu s mogućnostima, s produženom garancijom s ciljem smanjenja troškova održavanja;

6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijjskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Zbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine. Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

Predsjedavajući Komisije
Predrag Kožul

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

Комисија за финансије и буџет

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM

Комисија за финансије и буџет
Povjerenstvo za financije i proračun

Broj: 01/4-16-1-960,15/15

Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA
MINISTARSTVA ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2014. GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 10.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja Ministarstva odbrane BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-960/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućće kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Također, Komisija je na 11. sjednici, odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuje fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na dan 31. 12. 2014. i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, osim za moguće efekte navedene u Osnovi za mišljenje s rezervom.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Ministarstva u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje s rezervom.

Ured za reviziju objavio je sljedeću osnovu za izražavanje „mišljenja s rezervom“:

1. Kao što je navedeno u izvještaju, nije u cijelosti izvršen popis sredstava, obaveza i potraživanja u skladu s važećim propisima;
2. Kao što je navedeno u Izvještaju u dijelu koji se odnosi na pokretnu perspektivnu imovinu, odnosno na dio perspektivne imovine koji nije procijenjen i uknjižen u poslovne knjige Ministarstva, a koje će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva;
3. Kao što je navedeno u izvještaju, još uvijek nije uspostavljen efikasan i pouzdan sistem javnih nabavki, a vezano za provođenje pojedinih procedura javnih nabavki i realizacije ugovora.

Ured za reviziju skreće pažnju na:

1. kratkoročne obaveze i razgraničenja u dijelu koji se odnosi na evidentiranje rashoda za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu;
2. potencijalne obaveze Ministarstva;
3. slabosti kod realizacije novčanih i evidentiranja nenovčanih (naturalnih) donacija.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Ministarstva odbrane BiH za 2014. godinu dao sljedeće preporuke:

1. Potrebno je, s ciljem efikasnijeg poslovanja i pouzdanog finansijskog izvještavanja, na svim nivoima uspostaviti sistem internih kontrola koji će eliminirati navedene slabosti (neriješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom, neadekvatno finansijsko upravljanje sredstvima iz ranijih perioda, nedovoljno pouzdan i efikasan sistem javnih nabavki) i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.
2. Ministarstvo treba evidentirati troškove u skladu s postojećim Pravilnikom o

računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristiti druge zakonske mogućnosti.

3. Ne osporavajući specifične potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za službenim putovanjima u zemlji i inozemstvu, revizija preporučuje Ministarstvu da uz putne naloge osigura prilaganje cjelokupne korespondencije s organizatorom (pozivi, specifikacija troškova koje snosi organizator).
4. Revizija preporučuje Ministarstvu da, s ciljem kontrole i efikasnijeg raspolaganja odobrenim sredstvima, sačini pouzdanu bazu podataka za svako vozilo koje se koristi za potrebe rada Ministarstva, posebno imajući u vidu činjenicu da je u toku racionalizacija voznog parka u skladu s odlukom Vijeća ministara BiH.
5. Revizija preporučuje Ministarstvu da osigura knjigovodstveno praćenje održavanja motornih vozila za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju još najviše osam sjedišta (M1 vozila) i drugih vozila na motorni pogon (borbena i neborbena vozila, inženjerske mašine, autobusi itd.).
6. Uzimajući u obzir značaj sredstava koja se izdvajaju u svrhe plaćanja putnih troškova, akontacije za službena putovanja, te sitnih materijalnih troškova, revizija smatra da je potrebno izvršiti analizu isplata kroz blagajnu i preduzeti aktivnosti da se što je moguće veći broj transakcija odvija bezgotovinski.
7. Revizija ponovo preporučuje Ministarstvu preduzimanje mjera koje će rezultirati rješavanjem nastalih potraživanja za date avanse.
8. Revizija ponovo preporučuje Ministarstvu da preduzme konkretne mjere na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za lica kojima je istekao mandat.
9. Revizija preporučuje Ministarstvu da, u saradnji s Ministarstvom finansija i trezora BiH i Ambasadom SAD-a, ubrza aktivnosti i završi realizaciju izvršenog transfera, posebno imajući u vidu vrijeme izvršene uplate.
10. Revizija smatra da je potrebno osigurati da se sve značajnije knjigovodstvene promjene na imovini vrše na osnovu odluka ili odobrenja ovlaštenih lica s odgovarajućim obrazloženjem.
11. Revizija ponovo preporučuje Ministarstvu da periodično usaglašava stanje dugovanja s dobavljačima. Potrebno je uspostaviti adekvatan sistem evidentiranja obaveza koji će omogućiti pravilno evidentiranje i praćenje stanja obaveza u finansijskim izvještajima Ministarstva.
12. Revizija smatra da se postupanjem Ministarstva narušava princip modificiranog računovodstvenog osnova definiranog Pravilnikom o računovodstvu, a koji definiira da se rashodi priznaju u izvještajnom periodu na koje se odnose, nezavisno od plaćanja, te se stvara iskrivljena slika o stvarno nastalim rashodima tekuće godine.
13. Revizija preporučuje Ministarstvu da, s ciljem daljnjeg unapređenja procesa popisa imovine Ministarstva, sva zapažanja koja je imala popisna komisija uzme u obzir prilikom sljedećeg popisa, te što prije pristupi otklanjanju uočenih slabosti, adekvatno obilježi sva sredstva te riješi pitanje opreme koja je ranije rashodovana.
14. Revizija preporučuje Ministarstvu da se organizaciji i pripremi svih aktivnosti kod provođenja popisa pristupi mnogo ozbiljnije kako bi on bio završen efikasno i u skladu s relevantnim propisima.
15. Revizija ponovo preporučuje Ministarstvu da se proces predaje neperspektivnih lokacija

nepokretne vojne imovine izvrši u što skorijem roku kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije.

16. Revizija preporučuje da Ministarstvo, s ciljem realnog iskazivanja bilansnih pozicija, ubrza aktivnosti na procjeni i uknjižavanju pokretne perspektivne vojne i ostale imovine u poslovne knjige Ministarstva.
17. Revizija smatra da je potrebno izvršiti analizu procesa procjene i uknjiženja vrijednosti imovine, zatim preduzeti korake s ciljem prevazilaženja identificiranih problema, kako bi se proces uknjiženja mogao izvršiti na odgovarajući način.
18. Ministarstvo je dužno da, bez odgađanja, ubrza aktivnosti i riješi pitanja ostale pokretne imovine objavljene u "Službenom glasniku BiH", koja će služiti za potrebe Ministarstva.
19. Revizija smatra da prije pokretanja postupka nabavke treba utvrditi ima li Ministarstvo potpisan važeći ugovor za predmetnu nabavku ili mogućnost potpisivanja okvirnog sporazuma, kako se ne bi nepotrebno trošili resursi (ljudski, materijalni) na procedure nabavke koje su praktično već provedene.
20. S obzirom na to da je jedan od kvalifikacionih uslova posjedovanje Haccp i Hall standarda- certifikata prilikom izbora najpovoljnijeg ponuđača za nabavku artikala hrane, revizija smatra da je potrebno tokom važenja okvirnog sporazuma sa izabranim ponuđačem osigurati važeći standard – certifikat.
21. Revizija sugerira Ministarstvu dosljedno poštivanje ugovorenih rokova prilikom isporuke hrane i preduzimanje odgovarajućih mjera prema dobavljačima radi neispunjavanja ugovorenih obaveza.
22. Revizija smatra da je boljom podjelom nabavke na lotove moguće postići veću konkurenciju i ostvariti povoljnu cijenu. U skladu s dobrom praksom, revizija preporučuje da se oprema iste vrste nabavlja u okviru istog lota.
23. Revizija smatra da pokretanje nabavke usluga značajne novčane vrijednosti koje su zavisne od licenci koje Ministarstvo ne posjeduje nije dobra praksa te zbog značajnog rizika ne preporučujemo ovaj način implementacije usluga. Nabavku licenci za Microsoft Windows Server operative sisteme potrebno je vršiti posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH kroz postojeći ESA ugovor. Također, revizija smatra da je prilikom specificiranja opreme neophodno postaviti zahtjeve po pitanju garantnog roka, i to minimalno tri godine za serversku i mrežnu opremu kako bi se smanjili troškovi održavanja i osigurao kontinuitet poslovanja.
24. Potrebno je da se u što skorijem roku realiziraju sve neizvršene obaveze predviđene Ugovorom o migraciji telefonskih centrala za potrebe Oružanih snaga BiH i definirane zapisnikom o tehničkom prijemu, neizvršene zbog nepostojanja adekvatne infrastrukture i opreme koju su trebali obezbijediti pripadnici Oružanih snaga BiH.
25. Potrebno je blagovremeno provesti sve pripremne radnje u vezi s tehničkim specifikacijama i ispitivanjem tržišta prije samog podnošenja referata i donošenja odluke o pokretanju postupka.

S obzirom na to da nabavka usluga remonta helikoptera još uvijek nije realizirana i da se u narednom periodu planira novi postupak, skrećemo pažnju Ministarstvu da prilikom provođenja novog postupka ima u vidu dosadašnja iskustva i propuste te unaprijedi ovaj proces kako bi se prije samog zaključivanja ugovora, a kasnije i realizacije ugovora izbjegli eventualni problemi i nejasnoće.

26. Menadžment institucije trebalo bi da nađe načina, kroz pravnu službu a u saradnji s Pravobranilaštvom BiH, da se sporovi u mirovanju okončaju što je prije moguće i na najbolji mogući način za instituciju, imajući u vidu to da proticanje vremena znači i veći ukupni iznos radi zateznih kamata.
- Menadžment institucije bi trebao posebnu pažnju posvetiti procedurama javnih nabavki. Od velike su važnosti pravovremeno i precizno planiranje nabavki, te efikasno provođenje postupaka u skladu sa zakonskim odredbama.
27. Procedure u vezi s internom komunikacijom u pogledu pravovremenog postupanja u parničnim i drugim sudskim postupcima trebaju biti skraćene čime bi se omogućio što efikasniji i brži protok informacija i akata.
28. Revizija preporučuje da Ministarstvo zauzme proaktivan stav po pitanju SAR misija, te da se prilikom ugovaranja ove usluge vodi principom zaštite interesa Ministarstva.
29. Revizija skreće pažnju Ministarstvu da zauzme proaktivan stav vezano za realizaciju donatorskih sredstava, te da se pri planiranju finansiranja određenih aktivnosti iz budžeta vodi računa o mogućnosti korištenja raspoloživih donatorskih sredstava.
30. Revizija ponovo sugerira Ministarstvu da posveti više pažnje principu ažurnosti u provođenju i evidentiranju poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija s naglaskom na stalna sredstva te da unaprijedi postupak njihovog evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva.
- Također, prijem i evidentiranje naturalnih donacija trebalo bi urediti internim pravilnikom ili drugom vrstom pravnog akta koji bi doprinio da se unaprijedi interna evidencija koja bi trebala biti sveobuhvatna, kao i sam postupak njihovog prijema i evidentiranja.
31. Kako bi sistem za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji, revizija smatra da treba: u skladu s donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, i dalje vršiti njihovo kreiranje i čuvanje, te periodično testiranje. Razmotriti potrebe implementacije interfejsa putem koga bi se jednom unosili personalni podaci za postojeće sisteme kadrova i plaća, imajući u vidu uspostavu novog sistema.
32. Unaprijediti proces upravljanja i koordinacije projektima te pravovremeno preduzimati aktivnosti kako ne bi dolazilo do velikog kašnjenja u njihovoj realizaciji. Nakon zaključivanja Aneksa ugovora, pratiti dinamiku i omogućiti daljnju pravovremenu realizaciju projekta.
33. Neophodno je realizirati uvezivanje i preostalih lokacija u VoIP sistem putem SDH mreže te tako implementirati kompletnu i funkcionalnu mrežu za prijenos podataka i glasa za potrebe Ministarstva.

Ministarstvo po revizorskom izvještaju za prethodnu, 2013. godinu nije realizirao sljedeće preporuke revizije:

- 1) Iako je Ministarstvo pokrenulo određene aktivnosti na prikupljanju imovinsko-pravne dokumentacije, pitanje nepokretne perspektivne vojne imovine Ministarstva kao dio opće problematike državne imovine nije još uvijek riješeno, tako da ona nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva.

- 2) Proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine nije još uvijek izvršen (kod Oružanih snaga je 27 neperspektivnih lokacija, od kojih je 11 spremnih za predaju vladama entiteta).
- 3) Nije riješeno pitanje ostale pokretne imovine objavljene u "Službenom glasniku BiH" koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva.
- 4) Ministarstvo nije preduzimalo značajnije aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja profesionalnih vojnih lica.
- 5) Ministarstvo finansija i trezora BiH je, na prijedlog zajedničke komisije, zaključilo ugovor za nabavku novog sistema za obračun plaća i naknada zaposlenih u Ministarstvu, ali provođenje ugovora ne teče planiranom dinamikom i nije realizirano do kraja 2014. godine.
- 6) Vezano za službena vozila, nisu preduzimane značajnije aktivnosti po pitanju opravdanosti postojećeg voznog parka, nije uspostavljena efikasna kontrola utroška sredstava za upotrebu vozila.
- 7) Reviziji nisu prezentirane informacije da je izvršena procedura uništenja za opremu rashodovanu u 2012. godini kako to nalaže pravilnik o računovodstvu.
- 8) Redovni godišnji popis ponovo nije proveden u skladu s relevantnim propisima i samom svrhom propisa.
- 9) Prijedlog pravilnika o obrazovanju, usavršavanju za aktivna vojna lica još nije upućen Vijeću ministara BiH na saglasnost.
- 10) Ministarstvo je u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama ponovo evidentiralo određene troškove suprotno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu.
- 11) Nisu preduzimane aktivnosti vezano za provođenje i evidentiranje poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija, s naglaskom na stalna sredstva.
- 12) Ponovo je na bazi provedenih revizorskih procedura utvrđeno kako postoje neslaganja u saldima obaveza prema dobavljačima.
- 13) Ministarstvo nije sačinilo detaljnu analizu svih procedura javnih nabavki, lociralo probleme u sistemu i otklonilo ih kako bi se javne nabavke mogle provoditi na propisan način i izbjegli budući sporovi.
- 14) Ministarstvo nije internim aktom definiralo obavezu vođenja evidencije o primljenim bankovnim garancijama, načinu njihovog čuvanja i odlaganja, kao i odgovornosti za blagovremeno postupanje po tim internim aktima. Bankarske garancije i dalje stoje kod referenta koji provodi nabavku.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Također, Komisija je, 23.7.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom” i „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta”, sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostave pisane odgovore najkasnije do 20.8.2015. Generalni dopis sadržava pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za 2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Ministarstvo je, 31.8.2015., Komisiji dostavilo navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njenih predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, na način da su preporuke revizije za 2014. godinu u fazi realizacije. Ministarstvo je u završnoj fazi izrade Integralnog akcionog plana, koji će poslužiti kao osnov za realizaciju revizorskih preporuka datim u Izvještaju revizije za 2014. godinu. U toku je realizacija IAP-2014. uz angažiranje svih raspoloživih kapaciteta kako u instituciji tako i u drugim subjektima koji direktno ili indirektno imaju uticaj na realizaciju određenih aktivnosti, a prije svega Ministarstvo finansija i trezora BiH. Kada su u pitanju preporuke revizije za 2013. godinu, predstavnici Ministarstva istakli su da su preduzeli aktivnosti po svim revizorskim preporukama, a sve s ciljem njihove konačne realizacije. Ključne preporuke za ovu instituciju koje nisu isključivo u nadležnosti Ministarstva, a što su konstatirali i revizori, preporuke su vezane za status imovine (nepokretne perspektivne, nepokretne neperspektivne, pokretne perspektivne i pokretne neperspektivne), zatim informatičku podršku (sistem obračuna plaća, kadrovska evidencija, sistem trezora) i za njihovu realizaciju je potrebna maksimalna saradnja Ministarstva s nadležnim institucijama (Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština, Vijeće ministara BiH, Ministarstvo finansije i trezora BiH). Proces uknjižbe 63 lokacije koje su definirane kao nepokretna perspektivna vojna imovina je u toku. U Oružanim snagama BiH je još 27 neperspektivnih lokacija od čega je 11 lokacija spremno za predaju vlastima entiteta. Razlozi za ponavljanje nerealiziranih preporuka su nedovoljna angažiranost institucija koje su nadležne da određene aktivnosti u saradnji s Ministarstvom realiziraju (imovina i informatička podrška), kao i česta fluktuacija kadrova kako na ključnim pozicijama tako i na ostalim nivoima, a posebno je to izraženo u Sektoru za nabavke i logistiku.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

1. Komisija traži od Ministarstva da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Ministarstva da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da u cilju efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno računovodstvo i time smanjiti rizik ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;
3. Komisija traži da Ministarstvo dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:
  - 3.1. U cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog finansijskog izvještavanja, na svim nivoima uspostavi sistem internih kontrola koji će eliminisati slabosti vezane za neriješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom, neadekvatno finansijsko upravljanje sredstvima iz ranijih perioda i slabosti koje proističu iz nedovoljno pouzdanog i neefikasnog sistema javnih nabavki, te time doprinese efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva;
  - 3.2. Evidentira troškove naknada zaposlenih u skladu sa postojećim Pravilnikom o računovodstvu i kontom planu, a u slučaju nedostatka sredstava na pojedinim pozicijama, koristi druge zakonske mogućnosti;
  - 3.3. Osigura da se uz putne naloge prilaže cjelokupna korespondencije sa organizatorom (pozivi, specifikacija troškova koje snosi organizator), uvažavajući specifične potrebe Ministarstva i Oružanih snaga za službenim putovanjima u zemlji i inostranstvu;
  - 3.4. Uspostavi efikasan sistem praćenja, odnosno evidentiranja troškova održavanja službenih vozila (redovan ili vanredan servis), te vrši analize troškova vezanih za upotrebu vozila;
  - 3.5. Sačini pouzdanu bazu podataka za svako vozilo koje se koristi za potrebe rada Ministarstva, posebno imajući u vidu činjenicu da je u toku racionalizacija voznog parka u skladu sa odlukom Vijeća ministara BiH;
  - 3.6. Osigura knjigovodstveno praćenje održavanja motornih vozila za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju još najviše osam sjedišta (M1 vozila) i drugih vozila na motorni pogon (borbena i neborbena vozila, inženjerske mašine, autobusi itd.);
  - 3.7. Izvrši analizu isplata kroz blagajnu i poduzme aktivnosti da se što je moguće veći broj transakcija odvija bezgotovinski;
  - 3.8. Preduzme mjere koje će rezultirati rješavanjem nastalih potraživanja za date avanse;
  - 3.9. Preduzme mjere na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za lica kojima je istekao mandat;
  - 3.10. Ubrza aktivnosti i da u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH i Ambasdom SAD-a, završi realizaciju izvršenog transfera za provođenje Protivminskih akcija (PMA) u 2010/2011 godini, posebno imajući u vidu vrijeme izvršene uplate;
  - 3.11. Osigura da se sve značajnije knjigovodstvene promjene na imovini vrše na osnovu odluka ili odobrenja ovlaštenih lica sa odgovarajućim obrazloženjem;
  - 3.12. Periodično usaglašava stanja dugovanja sa dobavljačima;

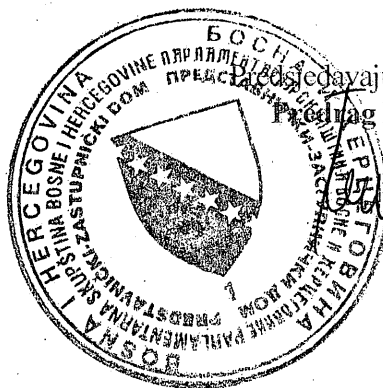
- 3.13. Uspostavi adekvatan sistem evidentiranja obaveza koji će omogućiti pravilno evidentiranje i praćenje stanja obaveza u finansijskim izvještajima Ministarstva;
- 3.14. Postupa u skladu sa načelom modificiranog računovodstvenog osnova definiranog Pravilnikom o računovodstvu, a koje definira da se rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju, kako se ne bi stvarala iskrivljena slika o stvarno nastalim rashodima tekuće godine;
- 3.15. Uzima u obzir sva zapažanja koja ima popisna komisija prilikom sljedećeg popisa, te što prije pristupi otklanjanju uočenih slabosti pri vršenju popisa imovine, adekvatno obilježi sva sredstva, te riješi pitanje opreme koja je ranije rashodovana;
- 3.16. Adekvatno pristupi organizaciji i pripremi svih aktivnosti kod provođenja popisa imovine Oružanih snaga BiH, kako bi taj proces bio završen efikasno i u skladu sa relevantnim propisima;
- 3.17. Izvrši proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine u što skorijem roku, kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije;
- 3.18. Ubrza aktivnosti na procjeni i uknjižavanju pokretne perspektivne vojne i ostale imovine u poslovne knjige Ministarstva, a u cilju realnog iskazivanja bilansnih pozicija;
- 3.19. Izvrši analizu procesa procjene i uknjiženja vrijednosti imovine, zatim poduzme korake u cilju prevazilaženja identifikovanih problema, kako bi se sam proces uknjiženja mogao izvršiti na odgovarajući način;
- 3.20. Bez odlaganja, ubrza aktivnosti i riješi pitanja ostale pokretne imovine objavljene u službenom glasniku koja će služiti za potrebe Ministarstva;
- 3.21. Prije pokretanja postupaka nabavki utvrdi da li eventualno ima već zaključen (važeći) ugovor za predmetnu nabavku ili provjeri mogućnost potpisivanja okvirnog sporazuma, kako se ne bi nepotrebno trošili resursi (ljudski, materijalni) na procedure nabavke koje su praktički već provedene;
- 3.22. Da tokom važenja okvirnog sporazuma sa izabranim ponuđačem obezbjedi važeći standard – certifikat, u slučajevima gdje je jedan od kvalifikovanih uslova bio posjedovanje Haccp i Hall standarda – certifikata prilikom izbora najpovoljnijeg ponuđača za nabavku artikala hrane;
- 3.23. Dosljedno poštuje ugovorene rokove prilikom isporuke hrane i preduzima odgovarajuće mjere prema dobavljačima u slučajevima neispunjavanja ugovorenih obaveza;
- 3.24. Postigne veću konkurenciju i ostvari povoljniju cijenu boljom podjelom nabavke računarske opreme na lotove, te da opremu iste vrste nabavlja u okviru istog lota;
- 3.25. Vršiti nabavku licenci za Microsoft Windows Server operativne sisteme posredstvom Ministarstva komunikacija i prometa BiH kroz postojeći ESA ugovor;
- 3.26. Prilikom specificiranja opreme postavi zahtjeve po pitanju garantnog roka, i to minimalno 3 godine za serversku i mrežnu opremu, kako bi se smanjili troškovi održavanja i osigurao kontinuitet poslovanja;
- 3.27. U što skorijem roku realizuje sve neizvršene obaveze predviđene Ugovorom o migraciji telefonskih centrala za potrebe Oružanih snaga BiH, što je definisano zapisnikom o tehničkom prijemu kao neizvršeno, zbog nepostojanja adekvatne infrastrukture i opreme koju su trebali obezbijediti pripadnici Oružanih snaga BiH;
- 3.28. Blagovremeno provede sve pripremne radnje u vezi sa tehničkim specifikacijama i ispitivanjem tržišta prije samog podnošenja referata i donošenja odluke o pokretanju postupka nabavke.
- 3.29. Prilikom provođenja novog postupka nabavke usluga remonta helikoptera ima u vidu dosadašnja iskustva i propuste u vezi ranije nabavke ovih usluga, te da unaprijedi ovaj

- proces kako bi se prije samog zaključivanja ugovora, a kasnije i realizacije ugovora, izbjegli eventualni problemi i nejasnoće;
- 3.30. Posveti posebnu pažnju procedurama javnih nabavki kroz pravovremeno i precizno planiranje nabavki, te efikasno provođenje postupaka u skladu sa zakonskim odredbama;
  - 3.31. Skrati procedure u vezi sa internom komunikacijom sve u cilju pravovremenog postupanja u parničnim i drugim sudskim postupcima, čime bi se omogućio što efikasniji i brži protok informacija i akata;
  - 3.32. Da menadžment institucije nađe način, uz pomoć pravne službe i u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH, da se sudski sporovi u mirovanju okončaju što je prije moguće i na najbolji mogući način za instituciju, imajući u vidu to da proticanje vremena znači i veći ukupni iznos radi zateznih kamata;
  - 3.33. Zauzme aktivan stav po pitanju realizacije usluga potrage i spašavanja (SAR misija) na teritoriju BiH, te da prilikom ugovaranja ove usluge uvažava princip zaštite interesa Ministarstva;
  - 3.34. Zauzme aktivan stav vezano za realizaciju donatorskih sredstava, te da se pri planiranju finansiranja određenih aktivnosti iz Budžeta, vodi računa o mogućnosti korištenja raspoloživih donatorskih sredstava;
  - 3.35. Posveti više pažnje načelu ažurnosti u provođenju i evidentiranju poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija sa naglaskom na stalna sredstva, te da unaprijedi postupak evidentiranja istih u poslovne knjige Ministarstva;
  - 3.36. Uredi prijem i evidentiranje naturalnih donacija internim pravilnikom ili drugom vrstom pravnog akta koji bi doprinio da se unaprijedi interna evidencija koja bi trebala biti sveobuhvatna, kao i sam postupak prijema i evidentiranja istih;
  - 3.37. Vršiti kreiranje i čuvanje rezervnih kopija podataka u skladu sa donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, kako bi sistem za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji;
  - 3.38. Vršiti periodično testiranje rezervnih kopija podataka;
  - 3.39. Razmotri potrebu dalje implementacije interfejsa putem koga bi se unosili personalni podaci za postojeće sisteme kadrova i plaća, imajući u vidu implementaciju novog sistema;
  - 3.40. Unaprijedi proces upravljanja i koordinacije projektima, te pravovremeno preduzima preventivne aktivnosti kako ne bi dolazilo do velikog kašnjenja u realizaciji istih;
  - 3.41. Nakon zaključivanja Aneksa ugovora prati dinamiku i omogućiti dalju pravovremenu implementaciju projekata;
  - 3.42. Realizira uvezivanje i preostalih lokacija u VoIP sistem putem SDH mreže, te tako implementira kompletnu i funkcionalnu mrežu za prijenos podataka i glasa za potrebe Ministarstva.

6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Žbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine. Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

Представљајући Комисије
Предлог Коžул

Broj: 01/4-16-1-963,15/15

Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA
MINISTARSTVA VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2014. GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 10.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja Ministarstva vanjskih poslova BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-963/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućće kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Takođe, Komisija je na 11. sjednici, odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na dan 31. 12. 2014. i izvršenje budžeta za godinu koja je završena na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Ministarstva u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovu za "mišljenje s rezervom".

Ured za reviziju objavio je sljedeći osnov za izražavanje „mišljenja s rezervom“:

1. Popis stalnih sredstava nije okončan potpunim usklađivanjem s knjigovodstvenim stanjem, a kod popisa potrzivanja i obaveza konstatirana su salda koja treba preispitati u narednom periodu.

Ured za reviziju skreće pažnju na:

- donošenje Zakona o vanjskim poslovima;
- sporost u realizaciji višegodišnjih kapitalnih izdataka i rješavanju statusa imovine dobivene sukcesijom;
- obavljanje poslova putem ugovora o djelu u kontinuitetu tokom većeg dijela godine;
- upotrebu faksimila u dokumentima na osnovu kojih se stvaraju obaveze Ministarstva.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu dao sljedeće preporuke:

1. Revizija smatra da je neophodno ponovo inicirati donošenje Zakona o vanjskim poslovima kod nadležnih institucija.
2. Revizija preporučuje nastavak aktivnosti na donošenju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva.
3. Revizija preporučuje da je neophodno preduzeti aktivnosti na stvaranju uslova za uspostavljanje jedinice interne revizije u skladu s propisima kojima se regulira rad interne revizije.
4. Revizija preporučuje nastavak aktivnosti na daljnjem unapređenju sistema internih kontrola u skladu s preporukama interne revizije te dokumentiranje realiziranih planiranih aktivnosti Ministarstva na praćenju naplate i sravnjenju naplaćenih i transferiranih

prihoda.

5. Revizija smatra da je neprihvatljiva praksa da se faksimilom ovjeravaju dokumenti na osnovu kojih se stvaraju finansijske obaveze Ministarstva.
6. Revizija preporučuje Ministarstvu kontinuirani nastavak aktivnosti koje se tiču knjiženja na kontima potraživanja i obaveza.
7. Revizija smatra da su neophodna unapređenja procesa popunjavanja DKP-a, a pri uspostavljanju efikasnijeg i transparentnijeg sistema upravljanja ljudskim resursima koristiti i preporuke date nakon obavljene interne revizije.
8. Revizija preporučuje Ministarstvu da, u skladu s inicijativama i uputstvima Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, nastavi aktivnosti u oblasti prevencije korupcije.
9. Potrebno je da Ministarstvo nađe najpovoljnije rješenje prilikom angažiranja vozača imenovanih lica, a isplate troškova službenih putovanja prilagodi važećim odlukama o upotrebi vozila i obračunu putnih troškova.
Prilikom obračuna putnih troškova potrebno je osigurati dosljednu primjenu odluke Vijeća ministara BiH kojom je reguliran način i postupak ostvarivanja prava zaposlenih na naknadu za službeno putovanje.
10. Revizija preporučuje Ministarstvu uspostavljanje sistema koji će osigurati racionalnost prilikom trošenja budžetskih sredstava, a u kontekstu ranije datih preporuka o mogućnosti korištenja i drugih opcija za međusobnu komunikaciju.
11. Revizija preporučuje Ministarstvu da:
  - rashodovanje po odlukama evidentira na sredstva van upotrebe, a tek nakon dostavljanja informacije o prodaji sredstava isknjiži iz poslovnih knjiga Ministarstva.
  - utvrdi minimum dokumentacije koju DKP treba dostaviti uz informaciju o ostvarenom prilivu sredstava od prodaje vozila.
13. Revizija preporučuje nastavak aktivnosti na realizaciji rekonstrukcije atrija za koju su sredstva obezbijedena kroz višegodišnja kapitalna ulaganja, kojim bi se djelimično smanjio trošak zakupa u sjedištu.
14. Revizija preporučuje Ministarstvu da nastavi aktivnosti na unapređenju sistema internih kontrola i obezbijedi potpuno dokumentiranje svrhe i namjene korištenja sredstava namijenjenih za reprezentaciju.
15. Revizija preporučuje da se kroz dokumentaciju obezbijedi dodatna potvrda naručioca (osobe koja je izdala narudžbenicu) da je primio naručenu robu te uspostavi evidenciju o tome kome su uručeni pokloni.
16. Revizija preporučuje Ministarstvu da nastavi aktivnosti na rješavanju problematike o postupku provođenja bilateralnih sporazuma o zdravstvenom osiguranju zaposlenih u DKP-ima.
17. Iako je konstatirano smanjenje iznosa isplaćenih naknada i broja angažiranih izvršilaca na osnovu ugovora o djelu u odnosu na prethodnu godinu, revizija preporučuje daljnji nastavak aktivnosti na smanjenju ovakvog vida obavljanja poslova stalnog karaktera i iz okvira osnovne djelatnosti Ministarstva.
18. Revizija preporučuje Ministarstvu da nastavi aktivnosti na stvaranju pretpostavki za kvalitetno provođenje popisa stalnih sredstava u narednom periodu, provođenjem utvrđenih procedura i odluka koje se iz sjedišta upućuju u DKP. S obzirom na to da je sa

31.12.2014. rashodovan veliki broj namještaja i opreme u DKP-ima, revizija smatra da je potrebno, u skladu s pojedinačnim mogućnostima, organizirati njihovo iznošenje iz prostorija ambasada i zbrinjavanje na ekološki prihvatljiv način uz dostavljanje adekvatnog dokaza o obavljenom zadatku u sjedište.

19. Iako su u odnosu na prethodne godine učinjeni značajni pomaci na popisu potraživanja i obaveza, revizija preporučuje da su neophodne daljnje aktivnosti, prvenstveno na preispitivanju osnovanosti određenih knjiženja koja je komisija za popis navela u svom izvještaju jer ona mogu uticati na bilansne pozicije Ministarstva.
20. Revizija preporučuje daljnje jačanje planiranja potreba za nabavkama, uz aktivno učešće svih organizacionih dijelova Ministarstva prilikom dostavljanja potreba za nabavkama.
21. S obzirom na pojedinačne vrijednosti provedenih postupaka smatramo da je opravdano zahtijevati dokaze u pogledu plaćanja obaveza po osnovu indirektnih i direktnih poreza.
22. Revizija preporučuje da se obezbijede odgovarajuće evidencije o realiziranim količinama i za ostale ugovore koji su zaključeni na osnovu količinske specifikacije artikala.
23. Revizija preporučuje da proces naplate prihoda i dalje treba unapređivati i obezbijediti kontinuirano praćenje u sjedištu Ministarstva.
24. Revizija preporučuje Ministarstvu daljnji nastavak aktivnosti i aktivan odnos s ciljem utvrđivanja konačnog statusa objekata dobivenih sukcesijom.
25. Revizija smatra da je neophodno i dalje insistirati na rješavanju evidentiranja donacija na način predviđen instrukcijama Ministarstva finansija i trezora BiH.

Ministarstvo po revizorskom izvještaju za prethodnu, 2013. godinu nije realiziralo sljedeće preporuke revizije:

Preporuke koje se odnose na uspostavljanje efikasnijeg sistema internih kontrola po pitanju rješavanja statusa objekata dobivenih sukcesijom, obezbjeđenja sveobuhvatnog praćenja naplate prihoda na nivou Ministarstva i uspostavljanje interne revizije u skladu sa zakonskim odredbama, a nisu učinjeni ni značajni pomaci u procesu upravljanja ljudskim resursima. Također, nisu realizirane ni preporuke koje se odnose na realizaciju pojedinih tekućih izdataka, pa je konstatirano da je nastavljena praksa isplate putnih troškova u zemlji za dane vikenda kao i obračun troškova za vozača – pratioca koji nisu u skladu s važećim odlukama; nisu prezentirane informacije o razmatranju varijanti i opcija za međusobnu komunikaciju s ciljem smanjenja PTT troškova; zbog kašnjenja u realizaciji višegodišnjih kapitalnih izdataka nisu smanjeni troškovi zakupa u sjedištu; nije obezbijeđeno potpuno dokumentiranje troškova interne reprezentacije u sjedištu.

Nije obavljena revizija IT sistema zbog čega nije moguće utvrditi stepen realizacije preporuka datih u Izvještaju za 2013. godinu.

Realizacija preporuke o evidentiranju izdataka iz donacije i iskazivanje u finansijskim izvještajima nije moguće bez učešća Ministarstva finansija i trezora BiH.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Također, Komisija je, 23.7.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom” i „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta”, sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostave pisane odgovore najkasnije do 20.8.2015. Generalni dopis sadržava pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za 2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Ministarstvo je, 25.8.2015., Komisiji dostavilo navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njegovih predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, i to da je Ministarstvo tokom 2013. i 2014. godine značajno i u kontinuitetu smanjivalo broj angažiranih lica po osnovu ugovora o djelu. U saradnji s Ministarstvom finansija i trezora BiH, a nakon izvršenog detaljnog popisa kratkoročnih potraživanja i obaveza, u toku 2014. godine riješena su salda potraživanja starija od sedam godina u iznosu od 260.782,76 KM, te obaveze u iznosu od 153.445,14 KM. Ministarstvo je, početkom godine, uputilo Prijedlog pravilnika o ugovorima koje dodjeljuju DKP. Interni akti Ministarstva o načinu praćenja sredstava za reprezentaciju ponovo su dostavljeni svim organizacionim jedinicama Ministarstva uz zahtjev za njihovo striktno poštivanje, a izdaci za ovu vrstu usluga usklađeni su s Pravilnikom Vijeća ministara BiH.

Ministarstvo je uvelo elektronsku bazu podataka OWIS za sva službena vozila, sve s ciljem smanjenja troškova. Ministarstvo je počelo izradu Plana aktivnosti za otklanjanje nedostataka po izvještaju Ureda za reviziju za 2014. godinu i uputilo u proceduru Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji kojim će biti realizirane preporuke u vezi sa statusom interne revizije. Također je uspostavilo sistem internih kontrola kojima se osigurava pouzdanost finansijskih izvještaja te smanjuje rizik od ponavljanja revizorskih nalaza u narednim izvještajima. Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na uređenju unutrašnjeg dvorišta/atrida zgrade čime bi se dobio reprezentativan VIP salon; a istovremeno i prostor za smještaj dijela arhivske građe, što će uticati na smanjenje troškova zakupa prostora za ovu namjenu.

Ministarstvo je osiguralo sveobuhvatan sistem praćenja naplate prihoda, a u dogovoru s Ministarstvom finansija i trezora BiH će vršiti kvartalno sravnjavanje naplaćenih prihoda od konzularnih taksi i realiziranih uplata na JRT. Ministarstvo je pripremilo interni akt kojim se definira korištenje fiksnih i mobilnih telefona u službene svrhe, a nastavilo je i aktivnosti na instaliranju VOIP telefona u DKP gdje postoje tehničke pretpostavke. Planom javnih nabavki

predviđena su i osigurana sredstva za sukcesivnu zamjenu informatičke opreme te sačinjen trogodišnji plan zamjene.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

1. Komisija traži od Ministarstva da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Ministarstva da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da u cilju efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno računovodstvo i time smanjiti rizik ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;
3. Izražavajući podršku za ranije pokrenute aktivnosti koje je institucija preduzela na realizaciji preporuka Ureda za reviziju navedenih u tekstu revizorskog izvještaja za ovu i protekle godine, Komisija traži da Ministarstvo dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:
  - 3.1. Inicira aktivnosti na donošenju Zakona o vanjskim poslovima kod nadležnih institucija;
  - 3.2. Nastavi sa aktivnostima na donošenju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva;
  - 3.3. Preduzme aktivnosti na stvaranju uslova za uspostavu jedinice interne revizije u skladu sa propisima koji regulišu rad interne revizije;
  - 3.4. Nastavi sa aktivnostima na daljem unapređenju sistema internih kontrola u skladu sa preporukama interne revizije, te dokumentira realizovane aktivnosti Ministarstva na praćenju naplate i spravljenju naplaćenih i transferisanih prihoda;
  - 3.5. Prekine sa praksom gdje se faksimilom ovjeravaju dokumenti na osnovu kojih se stvaraju finansijske obaveze Ministarstva;
  - 3.6. Obezbjedi kontinuitet aktivnosti koje se tiču knjiženja na kontima potraživanja i obaveza;
  - 3.7. Unaprijedi proces «internih premještanja» zaposlenih u Ministarstvu, a pri uspostavljanju efikasnijeg i transparentnijeg sistema upravljanja ljudskim resursima da koristi i preporuke date nakon obavljene interne revizije;
  - 3.8. Nastavi sa aktivnostima u području prevencije korupcije, u skladu sa inicijativama i uputstvima Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije;
  - 3.9. Nađe najpovoljnije rješenje prilikom angažovanja vozača imenovanih lica, te da isplate troškova službenih putovanja prilagodi važećim odlukama o upotrebi vozila i obračunu putnih troškova;
  - 3.10. Obezbjedi dosljednu primjenu odluke Vijeća ministara BiH prilikom obračuna putnih troškova, kojom je regulisan način i postupak ostvarivanja prava zaposlenih na naknadu za službeno putovanje;
  - 3.11. Uspostavi sistem koji će obezbijediti racionalnost prilikom trošenja budžetskih sredstava na stavci izdataka telefonskih i poštanskih usluga, a u kontekstu ranije datih preporuka o mogućnosti korištenja i drugih opcija za međusobnu komunikaciju;

- 3.12. Evidentira rashodovanje prodatih vozila po osnovu odluka na poziciju «sredstva van upotrebe», a tek nakon dostavljanja informacije o prodaji vozila, ista isknjiži iz poslovnih knjiga Ministarstva;
- 3.13. Utvrdi minimum dokumentacije koju DKP treba dostaviti uz informaciju o ostvarenom prilivu novčanih sredstava od prodaje vozila;
- 3.14. Nastavi sa aktivnostima na realizaciji rekonstrukcije atrijuma za koji su sredstva obezbijedena kroz višegodišnja kapitalna ulaganja, čime bi se djelimično smanjio trošak zakupa u sjedištu;
- 3.15. Pokrene konkretne aktivnosti na rješavanju smještaja ambasada korištenjem objekata koji su dobijeni u postupku sukcesije, s ciljem smanjenja zakupa u ambasadama;
- 3.16. Nastavi sa aktivnostima na unapređenju sistema internih kontrola i obezbijedi potpuno dokumentovanje svrhe i namjene korištenja sredstava za reprezentaciju;
- 3.17. Vezano za nabavku poklona koji se vrše na osnovu zahtjeva iz kabineta ministra, da se kroz dokumentaciju obezbijedi dodatna potvrda naručioca (osobe koja je izdala narudžbenicu) da je primio naručenu robu, te da se uspostavi evidencija o tome kome su uručeni pokloni;
- 3.18. Nastavi sa aktivnostima na rješavanju problematike vezane za usluge primarne zdravstvene zaštite;
- 3.19. Nastavi sa aktivnostima na smanjenju obavljanja poslova stalnog karaktera iz okvira osnovne djelatnosti Ministarstva zaključivanjem ugovora o djelu;
- 3.20. Nastavi sa aktivnostima na stvaranju pretpostavki za kvalitetno provođenje popisa u narednom periodu, provođenjem utvrđenih procedura i odluka koje se iz sjedišta upućuju u DKP. Obzirom da je sa 31.12.2014. godine rashodovan veliki broj namještaja i opreme u DKP-ima, potrebno je u skladu sa pojedinačnim mogućnostima, organizovati iznošenje rashodovanog namještaja i opreme iz prostorija Ambasada i zbrinjavanje istih na ekološki prihvatljiv način, uz dostavljanje adekvatnog dokaza o obavljenom zadatku u sjedište;
- 3.21. Poduzme aktivnosti na preispitivanju osnovanosti određenih knjiženja koja je komisija za popis navela u svom izvještaju jer ista mogu imati uticaja na bilansne pozicije Ministarstva;
- 3.22. Nastavi sa daljim jačanjem procesa planiranja potreba za nabavkama, uz aktivno učešće svih organizacionih dijelova Ministarstva prilikom dostavljanja potreba za nabavkama;
- 3.23. Zahtijeva dokaze od ponuđača o plaćanju obaveza po osnovu indirektnih i direktnih poreza, uvažavajući pojedinačne vrijednosti provedenih postupaka javnih nabavki;
- 3.24. Obezbiđi odgovarajuće evidencije o realizovanim količinama isporuka pri realizaciji ugovora koji su zaključeni na osnovu količinske specifikacije artikala;
- 3.25. Nastavi sa daljim unaprijeđenjima sistema internih kontrola koji se odnose na proces naplate prihoda, te obezbijedi kontinuirano praćenje procesa u sjedištu Ministarstva;
- 3.26. Nastavi sa aktivnostima i zadrži aktivan pristup pitanjima utvrđivanja konačnog statusa objekata dobijenih sukcesijom;
- 3.27. Nastavi sa rješavanjem pitanja evidentiranja donacija na način predviđen instrukcijama Ministarstva finansija i trezora BiH.

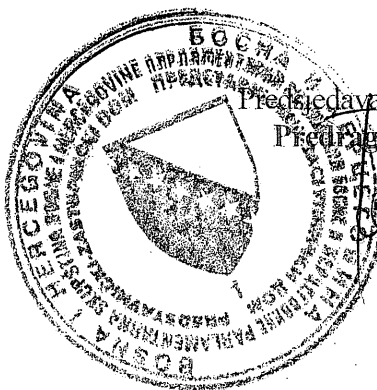
6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Zbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine.

Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

Predsjedavajući Komisije
Predrag Kožul

Broj: 01/4-16-1-964,15/15

Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA
MINISTARSTVA ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2014. GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 10.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-964/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućće kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Takođe, Komisija je na 11. sjednici, odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na dan 31.12.2014. i izvršenje budžeta za godinu koja je završena na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Ministarstva u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje s rezervom.

0

Ured za reviziju objavio je sljedeći osnov za izražavanje „mišljenja s rezervom“:

1. Značajan iznos i broj ugovora o djelu za obavljanje poslova stalnog karaktera, što nije u skladu sa zakonima kojima se regulira ova oblast.

Ured za reviziju je u izvještaju skrenuo pažnju na:

- 1) realizaciju projekata iz dodijeljenih grantova, praćenje i evidentiranje u poslovnim knjigama.
- 2) nedostatke u provođenju popisa koji se ogledaju u usaglašavanju evidentiranih i popisanih stanja potraživanja i obaveza.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Ministarstva dao sljedeće preporuke:

1. Iako su konstatirana neznatna unapređenja (smanjenje angažiranja izvršilaca putem ugovora o djelu, popunjavanje radnog mjesta u jedinici za internu reviziju), neophodan je daljnji nastavak aktivnosti na unapređenju ovog procesa.
2. Revizija preporučuje daljnje jačanje sistema internih kontrola kada je u pitanju praćenje isplaćenih akontacija za službena putovanja i preduzimanje aktivnosti na njihovom pravovremenom povratu.
3. Iako su izdaci za fiksne i mobilne telefone pojedinačno, kao i ukupan iznos realiziranih izdataka manji u odnosu na prethodnu godinu, revizija smatra da je potreban nastavak aktivnosti i aktivan odnos prema troškovima s ciljem njihovog svođenja u planirane okvire.
4. Revizija preporučuje Ministarstvu da za račune reprezentacije obezbijedi potpuno dokumentovanje svrhe i namjene korištenja sredstava.
5. Iako je broj angažiranih, kao i ukupni izdaci neto naknada po osnovu ugovora o djelu manji u odnosu na prethodnu godinu, revizija smatra da Ministarstvo treba nastaviti s

daljnjim aktivnostima na rješavanju ovog pitanja, naročito kada su u pitanju poslovi stalnog karaktera.

6. Revizija smatra da je, u skladu s ranije datim preporukama, potrebno preciznije definirati troškove koji se mogu financirati dodjelom grant sredstava, propisati formu izvještaja i utvrditi neophodnu prateću dokumentaciju prilikom dostavljanja izvještaja o utrošku grant sredstava.
7. Revizija smatra da je u dokumentima koje Ministarstvo potpisuje s implementatorima potrebno obezbijediti mehanizme za povrat sredstava ako ona ne budu utrošena u rokovima koji su predviđeni ili produženi zbog objektivnih okolnosti.
8. Revizija smatra da je u poslovnim knjigama Ministarstva potrebno obezbijediti evidenciju o realiziranim sredstvima i korisnicima sredstava koji nisu izvršili obaveze u skladu s potpisanim dokumentima (sporazum, memorandum o saradnji), u formi vanbilansne-pomoćne evidencije o realiziranim grant sredstvima pojedinačno za svaku godinu, a na osnovu izvještaja o utrošku sredstava. Osim toga, revizija smatra da bi bilo poželjno da se, u saradnji s Ministarstvom finansija i trezora BiH, razmotri mogućnost planiranja navedenih sredstava na način kojim bi Ministarstvo obezbijedilo mehanizme za prijenos sredstava implementatorima po fazama realizacije poslova, čime bi se obezbijedila potpunija kontrola dodijeljenih sredstava.
9. S obzirom na preduzete aktivnosti na poboljšanju popisa sredstava i obaveza, revizija preporučuje angažiranje na utvrđivanju starih salda i njihovom rasknjižavanju prema instrukcijama koje će se obezbijediti putem Ministarstva finansija i trezora BiH.
10. Revizija preporučuje da se u saradnji s Ministarstvom finansija i trezora BiH preduzmu aktivnosti na utvrđivanju stanja i isknjiženja iz poslovnih knjiga Ministarstva.

Ministarstvo po revizorskom izvještaju za prethodnu, 2013. godinu nije realiziralo sljedeće preporuke revizije:

- 1) Preporuke o upravljanju ljudskim resursima još uvijek nisu zadovoljavajuće i neophodan je nastavak aktivnosti na poboljšanju ovog procesa. U vezi s tim je i preporuka koja se odnosi na obavljanje poslova putem ugovora o djelu čija je realizacija manja u odnosu na prethodnu godinu, smanjen je ukupan broj izvršilaca, ali je i dalje znatan broj angažiranih za poslove stalnog karaktera. U toku godine nije obezbijeđen efikasan sistem za praćenje i povrat isplaćenih akontacija za službena putovanja. Prije dodjele grant sredstava nisu definirani troškovi koji se mogu financirati niti je propisana forma izvještaja i prateća dokumentacija na osnovu koje je sačinjen izvještaj korisnika granta, naročito kod grantova koji se dodjeljuju bez javnog poziva.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o

reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Također, Komisija je, 23.7.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom” i „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta”, sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostave pisane odgovore najkasnije do 20.8.2015. Generalni dopis sadržava pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za 2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Ministarstvo je, 18.8.2015., Komisiji dostavilo navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njenih predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, i to da je Ministarstvo donijelo Plan aktivnosti za realizaciju preporuka radi otklanjanja i prevazilaženja nepravilnosti koje su konstatirane u revizorskom izvještaju. Plan sadrži konkretne provedbene aktivnosti, rokove izvršenja i nosioce aktivnosti.

Ministarstvo je dalo zadatak svim rukovodiocima organizacionih jedinica da urade analizu iskorištenosti postojećih službenika i da definiraju uočene slabosti u njihovom radu.

Usvojen je Akcioni plan borbe protiv korupcije, kao i Plan integriteta a donesena je i Odluka o izboru članova Komisije za prijem, evidenciju i postupanje s prijavama i nepravilnostima.

Ministarstvo je uputilo zahtjev Vijeću ministara BiH za angažiranje izvršilaca po ugovoru o djelu u regionalnim centrima Ministarstva. Nakon odobravanja od Vijeća ministara BiH i mišljenja Pravobranilaštva BiH, zaključen je ugovor o djelu za pet izvršilaca u regionalnim centrima u Salakovcu i Readmisionom centru Mostar.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Ministarstva za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

1. Komisija traži od Ministarstva da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Ministarstva da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da u cilju efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno računovodstvo i time smanjiti rizik ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;
3. Izražavajući podršku za ranije pokrenute aktivnosti koje je institucija preduzela na realizaciji preporuka Ureda za reviziju navedenih u tekstu revizorskog izvještaja za

ovu i protekle godine, Komisija traži da Ministarstvo dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:

- 3.1. Nastavi sa aktivnostima unaprijeđenja organizacije i procesa upravljanja ljudskim resursima;
- 3.2. Nastavi sa daljim jačanjem sistema internih kontrola, posebno po pitanju praćenje isplaćenih akontacija za službena putovanja, te da preduzima aktivnosti na njihovom pravovremenom povratu;
- 3.3. Nastavi sa aktivnostima i zadrži aktivan odnos prema troškovima za fiksne i mobilne telefone, u cilju njihovog svođenja u planirane okvire;
- 3.4. Obezbijedi potpuno dokumentovanje svrhe i namjene korištenja sredstava na stavci reprezentacije;
- 3.5. Nastavi sa daljim aktivnostima na rješavanju pitanja broja angažovanih osoba i ukupnih izdataka po osnovu ugovora o djelu, naročito kada su u pitanju poslovi stalnog karaktera;
- 3.6. Preciznije definiše troškove koje se mogu finansirati dodjelom grant sredstava, propiše formu izvještaja i utvrdi neophodnu prateću dokumentaciju prilikom dostavljanja izvještaja o utrošku grant sredstava;
- 3.7. Obezbijedi mehanizme za povrat sredstava od implementatora grant-programa, ukoliko ista ne budu utrošena u rokovima koji su predviđeni ili produženi zbog objektivnih okolnosti;
- 3.8. Obezbijedi evidenciju u poslovnim knjigama Ministarstva o realizovanim sredstvima i korisnicima sredstava grantova koji nisu izvršili obaveze u skladu sa potpisanim dokumentima (sporazum, memorandum o saradnji), u formi vanbilansne-pomoćne evidencije o realizovanim grant sredstvima pojedinačno za svaku godinu, a na osnovu izvještaja o utrošku sredstva;
- 3.9. Razmotri mogućnost planiranja grant-sredstava u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, na način kojim bi Ministarstvo obezbijedilo mehanizme za prenos sredstava implementatorima po fazama realizacije poslova, čime bi se obezbijedila potpunija kontrola dodijeljenih sredstava;
- 3.10. Nastavi sa angažmanom na utvrđivanju starih salda pri popisu obaveza i njihovom rasknjižavanju prema instrukcijama koje će se obezbijediti putem Ministarstva finansija i trezora BiH;
- 3.11. Preduzme aktivnosti na utvrđivanju stanja i isknjiženju pozicija „Uslovna potraživanja“ i „Uslovne obaveze“ iz poslovnih knjiga Ministarstva, a u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH.

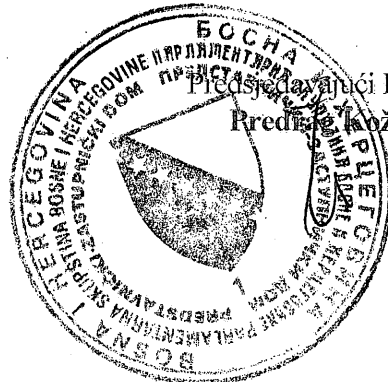
6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Zbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine.

Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

Predsjedavajući Komisije
Predsjednik

Broj: 01/4-16-1-999,15/15
Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA
SLUŽBE ZA POSLOVE SA STRANCIMA BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2014. GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 14.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja za Službu za poslove sa strancima BiH (u daljnjem tekstu: Služba) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-999/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućće kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Takođe, Komisija je na 11. sjednici, odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Službe prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na dan 31. 12. 2014. i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Službe u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje s rezervom.

Ured za reviziju objavio je sljedeću osnovu za izražavanje „mišljenja s rezervom“:

1. Izgradnja sjedišta Službe i Terenskog centra Sarajevo – izmijenjene su tehničke specifikacije koje su sastavni dio Ugovora o izgradnji objekta i Ugovora o vanjskom uređenju oko objekta koji su zaključeni nakon provedene procedure javne nabavke.
2. Nabavka naljepnica za odobrenje boravka provedena je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, bez ispunjenih propisanih uslova, a nabavka usluga održavanja vozila provedena je putem više konkurentskih zahtjeva što nije odgovarajući postupak za vrijednosni razred nabavke.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Službe za 2014. godinu dao sljedeće preporuke:

1. Revizija smatra da je potrebno okončati aktivnosti na prilagođavanju unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta shodno propisima kojima se regulira predmetna problematika a sve s ciljem uspostavljanja funkcionalnije organizacije i efikasnije realizacije aktivnosti iz djelokruga Službe.
2. Revizija preporučuje Službi da, s ciljem prevencije korupcije i uspostavljanja sistema upravljanja rizicima od korupcije, intenzivira aktivnosti shodno važećim propisima.
3. Potrebno je unaprijediti sistem internih kontrola u procesu evidentiranja noćnog rada, odnosno sačiniti interno uputstvo o načinu evidentiranja sati noćnog rada u smislu preciznog definiranja procedure evidentiranja prisustva zaposlenih na poslu, s ciljem razumljivog izračuna strukture radnih sati zaposlenika koji su angažirani u sistemu smjenskog rada Službe, a u vezi sa činjenicom da se rad noću, u skladu s važećim propisima, vrednuje odvojeno od redovnog rada i predstavlja podlogu za isplatu drugih naknada zaposlenih iz radnog odnosa.
4. Revizija preporučuje Službi da unaprijedi sistem internih kontrola na putnim troškovima

u dijelu koji se odnosi na evidentiranje datuma i iznosa prijema akontacija kao i datuma pravdanja putnog naloga u skladu s odredbama važeće Odluke Vijeća ministara BiH.

Pravdanje izdataka smještaja u zemlji realizirati žiralno, putem jedinstvenog računa Ministarstva finansija i trezora BiH, s ciljem smanjenja prometa gotovim novcem.

5. Preporučuje se Službi da pojača interne kontrole u pogledu održavanja vozila i praćenja realizacije Ugovora s ciljem racionalnijeg upravljanja budžetskim sredstvima.

Potrebno je da Služba napravi analizu korištenja voznog parka, te preduzme mjere na smanjenju troškova održavanja. Također, Služba treba posebno obratiti pažnju da se u putnim nalogima za vozila popunjavaju sve predviđene rubrike i da se značajnije relacije loko vožnje preciznije definiraju.

6. S obzirom na to da se u narednoj godini očekuje završetak svih ugovorenih radova kada će se i moći govoriti o konačnoj vrijednosti izvedenih radova i konačnim odstupanjima između prvobitno ugovorenih i stvarno izvršenih radova, revizija preporučuje da se naprave pouzdani i sistematični pregledi koji treba da budu podloga za pouzdano i tačno finansijsko izvještavanje u smislu šta su i po kojem osnovu stvarno izvršeni i plaćeni radovi.

7. Neophodno je preduzeti odgovarajuće aktivnosti s ciljem uspostavljanja efikasnog sistema javnih nabavki shodno važećim propisima, a u kontekstu datih preporuka i početka primjene novog zakona.

Služba po revizorskom izvještaju za prethodnu, 2013. godinu nije realizirala sljedeće preporuke revizije:

- 1) Služba nije donijela plan integriteta. Revizija se nije uvjerila da je institucija preduzimala aktivnosti u pogledu racionalnijeg upravljanja službenim vozilima posebno sa stanovišta održavanja vozila. Nije uspostavljen mehanizam internih kontrola u smislu jasnog popunjavanja svih predviđenih rubrika u nalogu za vozilo. Ponovo nisu dovoljno pažljivo provjeravani kvalifikacioni kriteriji pri provođenju određenih procedura javnih nabavki što je bilo podloga za ponavljanje postupaka. Nabavka naljepnica za odobrenje boravka ponovo je provedena putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. godinu i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Također, Komisija je, 23.7.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom” i „mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta”, sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostave pisane odgovore najkasnije do 20.8.2015. Generalni dopis sadržava

pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za 2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Služba je, 18.8.2015., Komisiji dostavila navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Službe za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njenih predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, a predstavnici Službe su istakli da je Služba radila u skladu sa zakonom po pitanju izgradnje glavnog sjedišta Službe i Terenskog centra u Sarajevu. Glavni projekat izgradnje sjedišta uradila je projektanska firma "Aksa" iz Zenice u septembru 2009. godine. Najveći problemi koji su se pojavili kod izvođenja radova na izgradnji glavnog sjedišta su vezani za nedostatke projekta izgradnje sjedišta Službe, tj. pojedine faze izgradnje uopće nisu bile obuhvaćene projektnim rješenjem, predmjerom i predračunom radova. Projektna kuća "Aksa" uvažila je nedostatke projekta koje su se odnosile na elektroinstalacije, a na koje je ukazao izvođač radova i nadzorni organ, te je uradila dopunu glavnog projekta. Služba je usvojila plan integriteta i dostavila ga na saglasnost Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH. Služba je odgovorno pristupila realizaciji svih preporuka iz revizijskog izvještaja za 2014. i realizirala preporuke revizije iz revizorskog izvještaja za 2013. godinu.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Službe za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Službe za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

1. Komisija traži od Službe da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Službe da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da, s ciljem efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja, uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno računovodstvo, te time smanjiti rizik od ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;
3. Izražavajući podršku za ranije pokrenute aktivnosti koje je institucija preduzela na realizaciji preporuka Ureda za reviziju, navedenih u tekstu revizorskog izvještaja za ovu i protekle godine, Komisija traži da Služba dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:
  - 3.1. Okonča aktivnosti na prilagođavanju unutrašnje organizacije i sistematizacije radnih mjesta, shodno propisima kojima se regulira predmetna problematika, a sve s ciljem uspostavljanja funkcionalnije organizacije i efikasnije realizacije aktivnosti iz djelokruga Službe;
  - 3.2. Intenzivira aktivnosti s ciljem prevencije korupcije i uspostavljanja sistema upravljanja rizicima od korupcije, shodno važećim propisima;

- 3.3. Unaprijedi sistem internih kontrola u procesu evidentiranja noćnog rada, odnosno sačini interno uputstvo o načinu evidentiranja sati noćnog rada, u pravcu preciznog definiranja procedure evidentiranja prisustva zaposlenih na poslu, a s ciljem razumljivog izračuna strukture radnih sati zaposlenika koji su angažirani u sistemu smjenskog rada Službe (uvažavajući činjenicu da se rad noću, u skladu s važećim propisima, vrednuje odvojeno od redovnog rada i predstavlja podlogu za isplatu drugih naknada zaposlenih iz radnog odnosa);
- 3.4. Unaprijedi sistem internih kontrola nad putnim troškovima, u dijelu koji se odnosi na evidentiranje datuma i iznosa prijema akontacija kao i datuma pravdanja putnog naloga, a u skladu s odredbama važeće odluke Vijeća ministara BiH;
- 3.5. Realizira pravdanja izdataka smještaja u zemlji žiralno, putem jedinstvenog računa Ministarstva finansija i trezora BiH, a s ciljem smanjenja prometa gotovim novcem;
- 3.6. Pojača interne kontrole u pogledu održavanja vozila i praćenja realizacije ugovora o održavanju, a s ciljem racionalnijeg upravljanja budžetskim sredstvima;
- 3.7. Napravi analizu korištenja voznog parka, te preduzme mjere na smanjenju troškova održavanja;
- 3.8. Obrati pažnju da se u putnim nalogima za vozila popunjavaju sve predviđene rubrike i da se značajnije relacije loko vožnje preciznije definiraju;
- 3.9. Riješi nabavku usluga primarne zdravstvene zaštite za korisnike Imigracionog centra pri Službi za poslove sa strancima BiH na osnovu dugogodišnjeg Protokola o poslovnoj saradnji, uvažavajući objektivne lokacijske prednosti ustanova koje pružaju kvalitetne usluge primarne zdravstvene zaštite, shodno važećim propisima uz poštovanje prava korisnika;
- 3.10. Po završetku svih ugovorenih radova za projekat «Izgradnja sjedišta Službe i Terenskog centra Sarajevo», napravi pouzdan i sistematičan pregled konačne vrijednosti izvedenih radova i konačnih odstupanja između prvobitno ugovorenih i stvarno izvršenih radova, što bi trebalo biti podloga za pouzdano i tačno finansijsko izvještavanje u smislu jasnog prikaza šta su i po kom osnovu stvarno izvršeni i plaćeni radovi;
- 3.11. Precizno i jasno definira tehničke specifikacije, te pažljivo pregleda i ocijeni kvalifikacioni kriterij postavljen u tenderskoj dokumentaciji, kako bi se suzila osnova za prigovore i žalbe u skladu s važećim propisima i izbjegao nejednak tretman učesnika u postupku, a što u konačnici može uticati na eliminaciju povoljnijih dobavljača (unaprijediti sistem javnih nabavki u smislu preciznog i jasnog definiranja uslova u tenderskoj dokumentaciji i pažljivog pregleda i ocjene kvalificiranosti ponuda u skladu s važećim propisima);
- 3.12. Primijeni važeće propise iz oblasti javnih nabavki naljepnica za odobrenje boravka stranaca u BiH, uvažavajući da je ta problematika prisutna već duži period i da se u ovom trenutku pouzdano ne može utvrditi rok za uspostavljanje novog sistema za odobrenje boravka stranaca i uvažavajući da je potreba za nabavkom naljepnica kontinuirana;
- 3.13. Striktno primjenjuje odredbe člana 6. Zakona o javnim nabavkama BiH kojima su propisani vrijednosni razredi i određuje primjena pravila i zahtjevi po pitanju izbora postupka dodjele ugovora o javnoj nabavci (konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda može se primijeniti za nabavke usluga procijenjene vrijednosti do 50.000 KM, a za iznose preko navedenog obavezna je primjena otvorenog postupka), te prekine s praksom dijeljenja predmeta nabavke s namjerom izbjegavanja primjene postupaka javnih nabavki utvrđenih Zakonom (ugovor se može dijeliti samo ako su svi dijelovi tako podijeljenog ugovora predmet istog postupka javne nabavke);

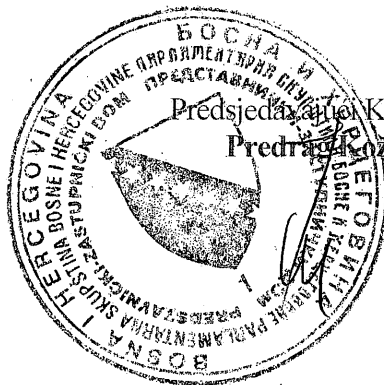
- 3.14. Preduzme odgovarajuće aktivnosti s ciljem uspostavljanja efikasnog sistema javnih nabavki, shodno važećim propisima, a u kontekstu datih preporuka i početka primjene novog zakona.

6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Zbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine.

Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

Predsjedatelj Komisije
Predrag Kozul

Broj: 01/4-16-1-926,15/15
Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA
AGENCIJE ZA RAD I ZAPOSŁJAVANJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2014.
GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 10.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja za Agenciju za rad i zapošljavanje BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-926/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućće kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Također, Komisija je na 11. sjednici, odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Agencije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na 31.12.2014. i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Agencije u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za "mišljenje s rezervom".

Ured za reviziju objavio je sljedeću osnovu za izražavanje „mišljenja s rezervom“:

1. Izdaci za usluge avioprijevoza i goriva realizirani su bez provedenih procedura javnih nabavki.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu dao sljedeće preporuke:

1. S obzirom na prethodne konstatacije o zahtjevima za odobravanje sredstava rezervi i izmjeni odluke o pretstrukturiranju, te realizaciji pojedinih analitičkih pozicija u iznosu većem od odobrenog, neophodno je preduzeti aktivnosti na poboljšanju procesa planiranja u praćenju izvršenja pojedinih kategorija troškova.
2. Revizija smatra da Agencija nije preduzela odgovarajuće aktivnosti da se na zadovoljavajući način riješi pitanje odsustva predsjednika, s ciljem pravovremenog provođenja nabavke i realizacije izdataka na osnovu važećih ugovora sa dobavljačima.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Također, Komisija je, 23.7.2015., uputila generalni dopis svim institucijama BiH čije je finansijsko poslovanje u 2014. godini ocijenjeno revizorskim „mišljenjem s rezervom” i “mišljenjem s rezervom uz isticanje predmeta”, sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostave pisane odgovore najkasnije do 20.8.2015. Generalni dopis sadržava

pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za 2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Agencija je, 9.9.2015., Komisiji dostavila navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njenog predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, predstavnici Agencije su istakli da je Agencija u potpunosti realizirala preporuke revizije za 2013. godinu, a velikim dijelom je realizirala preporuke za 2014. godinu. Agencija je sve poslove u vezi sa socijalnim osiguranjem i zapošljavanjem u tekućoj godini obavila bez vanjskih saradnika. Revizorski izvještaj Agencije za 2014. godinu pokazao je pogoršanje na godišnjoj osnovi, s obzirom na to da je Agencija u prethodnom periodu imala "pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta". Također, Agencija je imenovala Komisiju za nabavke, donijela je i javno objavila plan javnih nabavki, postupci javnih nabavki su pokrenuti i skoro okončani, a nastavljena je obuka članova Komisije za javne nabavke.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU LEKTORISANO UREDU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

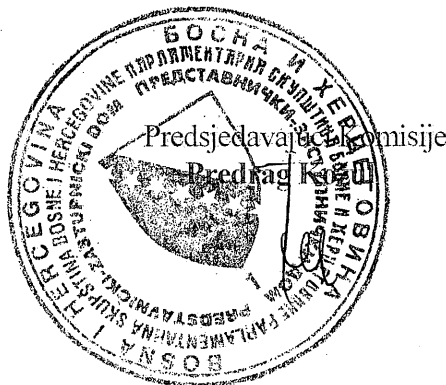
1. Komisija traži od Agencije da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Agencije da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da, s ciljem efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja, uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno računovodstvo, te time smanjiti rizik od ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;
3. Izražavajući podršku za ranije pokrenute aktivnosti koje je institucija preduzela na realizaciji preporuka Ureda za reviziju, navedenih u tekstu revizorskog izvještaja za ovu i protekle godine, Komisija traži da Agencija dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:
  - 3.1. Preduzme aktivnosti na poboljšanju procesa planiranja i praćenju izvršenja pojedinih kategorija troškova, s obzirom na to da konstatacije o zahtjevima za odobravanje sredstava rezervi i izmjeni odluke o prestrukturiranju, te konstatacije u vezi s realizacijom pojedinih analitičkih pozicija u iznosu većem od odobrenog;
  - 3.2. Preduzme odgovarajuće aktivnosti da se na zadovoljavajući način riješi pitanje odsustva predsjednika komisije za javne nabavke, a s ciljem pravovremenog provođenja nabavke i realizacije izdataka na osnovu važećih ugovora s dobavljačima.

6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Zbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine.

Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

Broj: 01/4-16-1-1000,15/15

Sarajevo, 27.10.2015. godine

**MIŠLJENJE KOMISIJE
O REVIZORSKOM IZVJEŠTAJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA UPRAVE ZA
INDIREKTNO OPOREZIVANJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2014. GODINU**

1. UVOD

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) je 14.7.2015. Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH dostavio Izvještaj o reviziji finansijskog poslovanja Uprave za indirektno oporezivanje BiH (u daljnjem tekstu: Uprava) za 2014. godinu, koji je zaveden pod brojem: 01-16-1-1000/15.

2. METODOLOGIJA RADA KOMISIJE

Komisija za finansije i budžet Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) je, na osnovu Smjernica za pregled i analizu revizorskih izvještaja usvojenih u okviru saradnje s Odjelom za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID) u 2008. godini, sačinila ovogodišnji Plan razmatranja revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Plan Komisije), koji je usvojila na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015.

Komisija je, 23.7.2015., navedeni plan dostavila Kolegiju i sekretaru Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, Uredu za reviziju i svim revidiranim institucijama BiH, s ciljem njihovog blagovremenog informiranja.

Također, i ove godine Komisija je, u saradnji s konsultantima Projekta jačanja institucija vlasti i procesa u BiH (USAID SGIP u BiH), pripremila tabelarne preglede realizacije revizorskih preporuka, koji obuhvataju najznačajnije podatke iz izvještaja revizije za svakog budžetskog korisnika za period od pet godina, tj. od 2009. do 2014. godine. Tabelarni pregledi bi, uz ostale namjene, trebalo da posluže članovima Komisije za sagledavanje višegodišnjeg trenda promjena u finansijskom poslovanju svake institucije, te omogućće kvalitetniju obradu revizorskih izvještaja.

Planom Komisije predviđeno je razvrstavanje revizorskih izvještaja o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu u dvije grupe:

- *prvu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „pozitivnim mišljenjem“ i „pozitivnim mišljenjem sa isticanjem predmeta“, koji se izuzimaju od komisijske procedure do održavanja posljednje sjednice posvećene razmatranju revizorskih izvještaja, na kojoj će biti usvojena komisijska mišljenja o tim izvještajima;
- *drugu grupu izvještaja* čine izvještaji s revizorskim „mišljenjem s rezervom“, „mišljenjem s rezervom sa isticanjem predmeta“ i izvještaji na koje Ured za reviziju institucija BiH ukaže Komisiji da obrati posebnu pažnju prilikom razmatranja. *Izvještaje druge grupe* Komisija razmatra uz javno izjašnjavanje njihovih predstavnika na redovnoj sjednici.

Na 11. sjednici Komisije, održanoj 25.8.2015., izvršena su i pojedinačna zaduženja članova Komisije koji će biti izvjestioci pred Domom za pojedinačne izvještaje *druge grupe*. Članovi Komisije upoznati su s načinom obrade revizorskih izvještaja, koji bi obuhvatao detaljno iščitavanje revizorskog izvještaja, sagledavanje višegodišnjeg trenda finansijskog poslovanja institucija putem tabelarnih prikaza, obavljanje javnog izjašnjavanja jednog broja institucija po pitanjima koja u najvećoj mjeri odražavaju sadržaj pitanja koja su prethodno upućena instituciji radi pripreme za izjašnjavanje, kao i mogući upiti Uredu za reviziju o poslovanju institucije, a sve s ciljem izrade završnih zaključaka izvjestioca za instituciju koji su navedeni u dijelu 5. ovog mišljenja. Takođe, Komisija je na 11. sjednici, odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

3. SAŽETAK REVIZIJE

Prema mišljenju Ureda za reviziju, finansijski izvještaji Uprave prikazuje fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda na 31. 12. 2014. i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Uprave u toku 2014. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i drugim propisima.

Ured za reviziju je skrenuo pažnju na:

- nedostatke i propuste sistema javnih nabavki u dijelu provođenja procedura javnih nabavki;
- uspostavu efikasnog sistema internih kontrola praćenja i kontrole naplate prihoda;
- potrebu preispitivanja odluke o isplati naknada članovima UO Uprave- pitanje primjerenosti i opravdanosti naknada.

Ured za reviziju je u vezi s nedostacima u finansijskom poslovanju Uprave za 2014. godinu dao sljedeće preporuke:

1. Da bi se osiguralo zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima, potrebno je uspostaviti kvalitetan i efikasan sistem internih kontrola u svim poslovnim procesima koji se odvijaju unutar poslovanja Uprave. Revizija skreće pažnju rukovodstvu Uprave kako se s postojećim sistemom internih kontrola izlaže rizicima poslovanja i mogućem postojanju raznih nepravilnosti, slabosti i neregularnosti. Revizija je mišljenja kako je nužno podići sistem internih kontrola na viši nivo od postojećeg, kroz sve elemente-komponente COSO modela. Nadalje, potrebno je redovno provoditi odgovarajuće analize rizika i na osnovu provedenih analiza rizika preduzimati odgovarajuće aktivnosti s ciljem jačanja sistema internih kontrola- upravljati rizicima.
2. Revizija ističe da je nužno nastaviti aktivnosti na daljnjem razvoju i uspostavljanju cjelovite funkcije nezavisne interne revizije u Upravi u skladu sa Zakonom o internoj reviziji i standardima interne revizije.
Daljnji razvoj i implementacija efikasne interne revizije u prvom redu zavisi od spremnosti i posvećenosti rukovodstva Uprave (opredijeljenost i stvarna i bezrezervna podrška razvoju interne revizije) te spremnost samih internih revizora (educiranost i posvećenost poslu) da se usavršavaju i svjesno i odgovorno obavljaju svoje zadatke.
3. Cijeneći kako institucija posluje u okviru sistema i da zavisi od brojnih pravila i procedura ponašanja, potrebno je u okviru mogućnosti, raspoloživih resursa i uz aktivnu saradnju s nadležnim institucijama, nastojati postići što bolje i kvalitetnije upravljanje

ljudskim potencijalom. Stoga revizija preporučuje Upravi da u narednom periodu, i pored ograničavajućih faktora, posveti više pažnje upravljanju ljudskim resursima, kako bi se eliminirale postojeće slabosti i unaprijedio način upravljanja ljudskim resursima.

4. Revizija naglašava kako je potrebno redovno provoditi detaljne analize i evaluacije efikasnosti provođenja usvojenih strateških dokumenata u oblasti borbe protiv korupcije s ciljem blagovremenog reagiranja na odstupanja i uočene negativne namjere i postupanja. Nadalje, potrebno je dokumentirati postupke praćenja efikasnosti definiranih mjera i aktivnosti prevencije i sprečavanja korupcije, osigurati adekvatne mjere koje je potrebno preduzeti s ciljem prevencije i sprečavanja korupcije. Potrebno je usaglašavati antikorupcijske aktivnosti s dobrim praksama na polju suprostavljanja korupciji, učenjem na greškama, uočenim obrascima koruptivnog ponašanja i njihovog uzroka u sistemu.
5. Revizija ističe potrebu unapređenja saradnje u procesu razmjene podataka s entitetskim poreskim upravama, Poreskom upravom Brčko Distrikta BiH kako bi se unaprijedilo poštivanje propisa od poreskih obveznika u cijeloj BiH, tj. da se određene informacije-podaci iskoriste za ciljano rješavanje nepoštivanja propisa (jedan od takvih slučajeva je i tretiranje fizičkog lica – građanina kao poreskog obveznika), tj. kroz razmjenu informacija osigurati dosljedno poštovanje propisa. Naglašavamo kako nedovoljna saradnja nadležnih institucija i neuvezanost sistema stvara velike mogućnosti za razne manipulacije i zloupotrebe.
6. Cijeneći aktivnosti koje su preduzete s ciljem racionalizacije sredstava odobrenih za ove namjene kao i osiguranja potpune i adekvatne dokumentacije, preporučujemo Upravi razmatranje mogućnosti primjene i drugih rješenja predviđenih Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika u institucijama BiH.
7. Revizija preporučuje Upravi ponovno razmatranje i analiziranje Odluke o privremenom određivanju pojedinačnog dodatka na plaću ovlaštenim službenim licima u Upravi, s ciljem sagledavanja svih radnih mjesta u Upravi koja su istinski specifična, odnosno za koja se veže značajan stepen rizika kroz obavljanje redovnih aktivnosti, kako bi na kraju interni akt kojim se regulira navedena problematika bio percipiran kao pravedan i motivirajući.
8. Cijeneći preduzete aktivnosti Uprave vezane za privremeno premještanje uposlenih, preporučujemo Upravi usaglašavanje internih propisa s važećim aktima kojima je regulirana navedena oblast na nivou institucija BiH. Ugovor o radu na neodređeno vrijeme treba da bude pravilo a upošljavanje na određeno vrijeme koristiti samo u izuzetnim slučajevima (npr. rad na projektima, porodijsko odsustvo itd.) kako bi se spriječila zloupotreba u formi produžavanja ugovora o radu na određeno vrijeme u neograničenom trajanju. Nadalje, po našem mišljenju za sve specifične slučajeve (za one koje ni zakonska rješenja nisu u cijelosti prepoznata ili nisu jasno i precizno definirana), nužna je konsultacija sa ADS-om ili Ministarstvom pravde – Upravna inspekcija i tek po dobivanju pisanog mišljenja ili stava navedenih institucija, postupati u skladu sa istim.
9. Potrebno je osigurati da se sva službena putovanja pravdaju u skladu s Odlukom Vijeća ministara BiH kojom se regulira navedena problematika.
10. Preporučuje se Upravi da prilikom nabavke roba i usluga dosljedno primjenjuje odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH. Nadalje, potrebno je unaprijediti interne evidencije o

izvršenju zaključenih ugovora po količinama i vrijednostima ugovora (navoditi/ pratiti i nabavljane stavke koje nisu ugovorene po količini i vrijednosno).

11. Revizija sugerira da se izvrši adekvatna analiza o stvarnim potrebama vozila, te da se planiranje nabavki i raspoređivanje vozila po organizacionim jedinicama vrši u skladu sa stvarnim potrebama, kako bi se optimalno zadovoljile potrebe svih organizacionih jedinica i iskoristilo svako vozilo u skladu s preporukom interne revizije Uprave. S obzirom na veličinu voznog parka kojim raspolaže Uprava, radijus kretanja vozila, njihova dislociranost, preporučujemo da se razmotri mogućnost i ekonomska isplativost uvođenja GPS uređaja kojim bi se omogućilo precizno pozicioniranje, praćenje i nadzor upotrebe službenih automobila.
12. Potrebno je unaprijediti interne kontrole upotrebe vozila, a koje će osigurati cjelovito i dosljedno vođenje evidencija o upotrebi vozila (putni nalozi) koji predstavljaju temelj za praćenje i kontrolu troškova, te potvrdu namjenskog korištenja vozila. Revizija sugerira da se uz sve fakture za održavanje vozila prilažu i službene zabilješke/obrazloženje lica koja duže vozilo.
13. Revizija preporučuje Upravi da sagleda prednosti i nedostatke postojećeg koncepta skladištenja oduzete robe putem centralnog skladišta sa aspekta postojećih uslova u njemu i potreba Uprave u narednom periodu, cijene koja se plaća za isti, troškova koji nastaju transportom oduzetih roba sa svih lokacija u BiH u centralno skladište, mogućnosti osiguranja sredstava za izgradnju namjenskih skladišta za oduzetu robu u vlasništvu Uprave.
14. Revizija preporučuje Upravi da preispita dosadašnji način naplate prihoda s terminala koji nisu u vlasništvu Uprave, s posebnim akcentom na pravna lica koja svoje obaveze ne izmiruju redovno.
15. Na fonu prošlogodišnjih preporuka, revizija sugerira Upravi da izvrši detaljnu analizu izdataka za zakup svih poslovnih prostora i da shodno tome pokrene odgovarajuće aktivnosti na mogućem umanjenju datih troškova. S tim u vezi bilo bi korisno analizirati postojeće cijene na tržištu po lokacijama i cijenu koju plaća Uprava postojećim zakupodavcima.
16. Prilikom značajnih popravki opreme (bilo po vrijednosti ili po količinama – primjer popravka više računara), osim narudžbenice i radnih naloga, potrebno je sačiniti službenu zabilješku – obrazloženje o navedenim događajima ili razlogu nastanka kvara. Prilikom zaključivanja pojedinačnih ugovora za održavanje opreme nužno je da se navodi planirana vrijednost ugovora za period na koji se zaključuje a ne samo jedinična cijena usluge.
17. S ciljem racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava i postizanja veće discipline i transparentnosti kada su u pitanju angažiranje i izdaci po osnovu ugovora djelu, sredstva za ove namjene potrebno je planirati na osnovu stvarnih i realnih potreba i koristiti namjenski, samo u dokazivim i nužnim slučajevima te za obavljanje poslova koji su van redovne djelatnosti Uprave.
18. Potrebno je da sve fakture koje se odnose na usluge reprezentacije sadrže specifikaciju izvršenih usluga te nastaviti aktivnosti na unapređenju postojećeg sistema u dijelu dokumentiranja namjenske potrošnje.
19. Ne osporavajući potrebe za rekonstrukcijom i investicionim održavanjem i na drugim

graničnim prijelazima koji nisu u okviru Odluke Vijeća ministara o VKU u Upravi, revizija preporučuje Upravi dosljedno pridržavanje okvira VKU koji su zadati u odlukama Vijeća ministara BiH, a da sve promjene za kojima se ukaže potreba delegiraju Vijeću ministara BiH kako bi se navedene odluke izmijenile.

Preporučuje se Upravi da, s ciljem transparentnosti evidentiranih izdataka, vodi subanalitiku u okviru Glavne knjige za svaki projekat (objekat) koji bude odobren za realizaciju.

20. S ciljem unapređenja izvještaja o redovnom godišnjem popisu, neophodno je u njemu prikazati strukturu stalnih sredstava prema popisu u odnosu na knjigovodstvenu evidenciju stalnih sredstava.
21. Revizija preporučuje da se prilikom provođenja postupka javnih nabavki usluga servisiranja koristi instrument okvirnog sporazuma koji omogućava da se navede njegova ukupna procijenjena vrijednost, a da pritom postoji dovoljan stepen fleksibilnosti i za ugovorni organ i dobavljača u pogledu realizacije ugovorene vrijednosti usluge.
22. Revizija preporučuje analiziranje navedenih nabavki sa aspekta konkurentnosti na domaćem tržištu i adekvatnosti cijena koje se nude u postupcima predmetnih nabavki. S tim u vezi potrebno je razmotriti radnje i postupke koje bi Uprava mogla provesti s ciljem povećanja konkurentnosti za nabavke roba i usluga za koje se konstantno iz godine u godinu javlja jedan kvalificirani ponuđač i s njim se zaključuje ugovor.
23. Revizija preporučuje Upravi da analizira sve navedene činjenice prezentirane u pregledu provedenih aktivnosti, te da krajnje odgovorno pristupi provođenju daljih radnji kada je u pitanju navedeni projekat. S tim u vezi smatramo da se treba vrlo odgovorno pristupiti mogućim promjenama u pristupu Vlade Republike Hrvatske kada je u pitanju izgradnja mosta na Savi te to pitanje, shodno procjeni, delegirati višim nivoima vlasti radi davanja konkretnih smjernica Upravi, kao investitoru za izgradnju GP Gradiška, za daljnje postupanje.
24. U nedostatku strategije za rješavanje pitanja smještaja institucija BiH na nivou VMBiH, u kojoj bi se, na osnovu analiza svih opcija za smještaj institucija BiH, odredila najekonomičnija rješenja, revizija preporučuje da se prilikom nabavke objekata za smještaj institucije BiH prethodno urade potrebne analize mogućih opcija za rješavanje pitanja smještaja u pogledu ekonomičnosti i funkcionalnosti objekata za smještaj, te da se prilikom određivanja kriterija za izbor lokacije izvrši analiza uticaja na konkurentnost, s posebnim naglaskom na pravilno vrednovanje potreba institucije da bude smještena na lokaciji koja ravnomjerno zadovoljava potrebe klijenata institucije (građana i poduzetnika) i potrebe institucije za komunikaciju s drugim institucijama BiH. Nadalje, bilo bi korisno da se definira i ko bi ovakve složene i specifične transakcije trebao operativno provoditi i posebno donositi konačnu odluku o nabavci.
25. Revizija sugerira Upravi da u slučaju kašnjenja u isporuci roba i usluga primjenjuje dosljedno ugovorom predviđene kazne (penale) za nepoštivanje ugovorenih obaveza izuzimajući pri tome razloge koji mogu biti uzrokovani višom silom.
26. Revizija preporučuje da Uprava, prilikom utvrđivanja procjene vrijednosti projekata koji su predmet postupka javnih nabavki, obavezno sačinjava detaljnu analizu koja bi bila podloga za procjenu vrijednosti projekata.
Revizija preporučuje da se, u slučaju ukazivanja potrebe, detaljno obrazloži razlog

uključivanja avansa u tendersku dokumentaciju.

Revizija sugerira da se omogući pravovremena implementacija navedenog sistema u skladu sa zaključenim ugovorom. NCTS sistem bi bilo dobro kreirati kao dio Asycuda World sistema na način koji olakšava buduće održavanje i nadogradnju cjelokupnog sistema.

Revizija preporučuje da se preispita potreba i nužnost ugovaranja održavanja sistema na period od pet godina te da se u sličnim situacijama razmotri ugovaranje produženog garantnog perioda za implementirane sisteme. Potrebno je da se prilikom zaključivanja netipičnih ugovora koji se sklapaju na duži period, a za koje nije odobren budžet u cijelosti, pribavi saglasnost Vijeća ministara BiH.

27. Preporučuje se dosljedna primjena ugovora zaključenih s pravnim licima za zakupljene prostore na graničnim prijelazima.
28. Revizija preporučuje što hitnije reguliranje pravnog statusa Upravnog odbora Uprave, budući da nastavak rada u nereguliranom statusu može imati negativne posljedice.
29. S ciljem racionalizacije i namjenskog trošenja javnih sredstava, revizija je mišljenja da je potrebno preispitati opravdanost angažiranja na osnovu ugovora o djelu.
30. U skladu s ranije datim preporukama, revizija ističe potrebu preispitivanja Odluke o isplati naknada članovima Upravnog odbora, uzimajući u obzir samu primjerenost i opravdanost visine datih naknada sa aspekta racionalnijeg raspolaganja javnim sredstvima. Revizija posebno naglašava činjenicu da određeni članovi UO (članstvo po službenoj dužnosti) već primaju plaću za poslove koje obavljaju u institucijama u kojima su redovno zaposleni.
31. Revizija ponovo preporučuje Upravnom odboru Uprave da razmotri pitanje revidiranja, prikupljanja i raspodjele sredstava s Jedinственог računa Uprave, s obzirom na to da se radi o izuzetno značajnim finansijskim sredstvima.
32. Revizija smatra da bi revidirani izvještaj o finansijskom stanju i aktivnostima trebalo objavljivati u službenim glasnicima u skladu sa zakonskim propisima, kao i to da bi bilo korisno i svrsishodno sačinjavanje izvještaja o radu Upravnog odbora Uprave.
33. Revizija sugerira Upravi da izvrši analizu stanja oduzete robe i adekvatnosti uslova skladištenja i čuvanja robe te njihovog uticaja na stanje koje direktno utiče na vrijednost robe. Nadalje, potrebno je hitno putem nadležnih institucija (VM i UO Uprave) donijeti jasna i precizna pravila i procedure za načine postupanja s oduzetom robom (postupanje s privremeno oduzetom robom, pravosnažno oduzeta roba, prodaja, doniranje – procedure i kriteriji, uništenje i slično). Dosadašnjim načinom rada samo se stvaraju dodatni troškovi, povećavaju se rizici raznih vrsta zloupotreba i opterećuje cjelokupno poslovanje Uprave.
34. Revizija smatra da treba mnogo više pažnje posvetiti problemu prinudne naplate, analiziranjem svakog slučaja ponaosob, te preduzimati sve odgovarajuće aktivnosti da bi se spriječile sve moguće posljedice pasivnog ili neodgovarajućeg postupanja po navedenoj problematici. Nadalje, revizija preporučuje Upravi da, gdje je moguće i opravdano, koristi usluge ovlaštenih sudskih vještaka ili ovlaštenih ustanova specijaliziranih za ovu vrstu poslova ili da educira vlastite kadrove.
35. S obzirom na to da je iznos izdataka za zatezne kamate više nego udvostručen u odnosu na 2013. godinu, potrebno je posvetiti posebnu pažnju redovnom izmirenju obaveza.
36. Imajući u vidu da broj sporova na godišnjem nivou ima svojevrsnu konstantu, potrebno je

pružiti što jaču podršku novoformiranom odjeljenju kako bi se omogućio njegov rad u punom kapacitetu. Efikasan i pravovremen rad ovog odjeljenja treba da bude jedan od prioriteta u narednom periodu kako bi se uspostavio nesmetan sistem protoka informacija s ciljem što promptnije reakcije Uprave od nastanka parnice do pravosnažne, odnosno izvršne odluke nadležnog suda.

Ne ulazeći u presude Suda BiH, revizija preporučuje da rukovodstvo Uprave eventualno razmotri mogućnost da zatraži zvanično tumačenje spornih zakonskih odredbi kako bi se prevazišao nastali problem.

Uprava po revizorskom izvještaju za prethodnu, 2013. godinu nije realizirala sljedeće preporuke revizije:

- 1) Uprava nije u cijelosti provela Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji. Revizija je ponovo uočila angažiranje putem ugovora o djelu što predstavlja netransparentan vid zapošljavanja, nije riješeno pitanje oduzete robe, pitanje dodatka na plaću nije promijenjeno – redefinirano u odnosu na dosadašnju praksu, isplata naknada članovima i posmatračima u Upravnom odboru Uprave nije promijenjena niti su izvršene bilo kakve korekcije, ponovo su uočeni propusti i nedostaci u procesu javnih nabavki, nije uspostavljen efikasan sistem kontrole naplate prihoda – taksi, revizija se nije uvjerila da su preispitani ugovori o korištenju zemljišta oko objekta u Mostaru s ciljem osiguranja pravne sigurnosti, nisu provedene procedure javnih nabavki za usluge platnog prometa, proces zapošljavanja i dalje nije u cijelosti transparentan i zakonit, nije izvršena naplata potraživanja na osnovu više uplaćenih troškova upravnog spora, nisu razmotrene potrebe za angažiranje vanjske revizije za revidiranje naplate i raspodjele prihoda, nisu preduzete aktivnosti u svrhu angažiranja ovlaštenih sudskih vještaka ili ovlaštenih ustanova u vezi s prinudnom naplatom, revizija nije uočila vršenje analiza zakupa poslovnih prostora ni bilo kakve promjene kada je u pitanju visina zakupnine.

4. POSTREVIZIJSKI PERIOD

Komisija je na 10. sjednici, održanoj 21.7.2015., usvojila ovogodišnji plan Komisije, u skladu s kojim je 13.7.2015. od Ureda za reviziju zahtijevala dostavljanje određenih informacija o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH za 2014. i ranije godine, po uzoru na prošlogodišnju praksu.

Ured za reviziju je, 20.7.2015., dostavio Komisiji odgovore na tražene informacije.

Komisija je na 11. sjednici odlučila da razmatra i revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za indirektno oporezivanje BiH za 2014. godinu, koji je dobio revizorsko „pozitivno mišljenje uz isticanje predmeta“, te da obavi javno saslušanje predstavnika Uprave.

Također, Komisija je, 26.8.2015., uputila dopis Upravi sa zahtjevom da Komisiji, u formi informacije, dostavi pisane odgovore najkasnije do 7.9.2015. Dopis sadržava pitanja o kojima se obavlja javno izjašnjavanje navedene institucije u vezi s realizacijom preporuka revizije za

2014. godinu, kao i otklanjanjem uzroka ponavljanja određenih revizorskih nalaza svake godine.

Uprava je, 11.9.2015., Komisiji dostavila navedenu informaciju.

Na 13. sjednici Komisije, održanoj 29.9.2015., razmatran je revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za 2014. godinu uz javno izjašnjavanje njenih predstavnika, u toku kojeg je istaknut sadržaj dostavljene informacije, i to da je Uprava usvojila novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji kojim je uspostavljena interna revizija u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u institucijama BiH. Uprava je formirala Odsjek za upravljanje graničnim prijelazima i unutrašnju organizacionu jedinicu Odsjek za normative i pravne poslove u Odjeljenju za pravne poslove. Nakon usvajanja Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Uprava je provela postupak po objavljenom javnom oglasu za izbor izvršilaca za popunu sistematiziranih radnih mjesta u Upravi.

Angažiranje zaposlenih po osnovu prekovremenog rada i isplate po tom osnovu su svedene na najmanju moguću mjeru, a angažiranje na osnovu ugovora o djelu svedeno na minimum. Izrađen je nacrt prijedloga novog Pravilnika o ovlaštenjima i ovlaštenim službenim licima. Uprava je donijela Strategiju i Akcioni plan za borbu protiv korupcije, te plan integriteta u 2015. godini koji predstavlja preventivnu antikorupcijsku mjeru koja je rezultat postupka samoprocjene Uprave. Uprava je preispitala okvirni sporazum o nabavci i isporuci lož-ulja te u potpunosti zaštitila interese Uprave kao ugovornog organa. S ciljem smanjenja troškova zakupa prostora, Uprava je okončala postupak kupovine objekta za smještaj zaposlenih u RC Sarajevo. Uprava je postupila po preporuci revizije te u 2014. godini nije dodjeljivala skupocjena odlikovanja pojedincima i pravnim licima. Uprava je realizirala preporuku vezano za popis stalnih sredstava, te u 2014. godini implementirala u potpunosti softver za obilježavanje stalnih sredstava putem bar-kod čitača.

Uprava je podnijela tužbu nadležnom sudu u vezi s naplatom potraživanja više uplaćenih sredstava za troškove upravnog spora. Uprava je zaključila ugovor o korištenju zemljišta oko objekta RC Mostar i zaštitila interese Uprave. Također, Uprava je postupila po preporukama vezanim za procjenu vrijednosti nekretnina u postupku primjene Zakona o postupku prinudne naplate indirektnih poreza. Uprava smatra da posljednji revizorski izvještaj ne pokazuje stagnaciju u realizaciji preporuka ni pogoršanje u poslovanju Uprave na dugogodišnjoj i godišnjoj osnovi.

5. ZAKLJUČCI KOMISIJE UPUĆENI PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon provedenog postupka obrade revizorskog izvještaja o finansijskom poslovanju Uprave za 2014. godinu, Komisija je na 15. sjednici, održanoj 27.10.2015., jednoglasno prihvatila revizorski izvještaj o finansijskom poslovanju Uprave za 2014. godinu.

Komisija je, također jednoglasno, usvojila sljedeće zaključke i predlaže Domu njihovo usvajanje:

1. Komisija traži od Uprave da izvrši detaljnu analizu sadržaja revizorskog izvještaja za 2014. godinu, te pristupi sveobuhvatnoj realizaciji svih preporuka revizije.
2. Komisija zahtijeva od Uprave da posebnu pažnju posveti jačanju sistema internih kontrola, te da u cilju efikasnosti poslovanja i pouzdanosti finansijskih izvještaja uspostavi odgovarajući sistem internih kontrola koji će osigurati uredno i ažurno

računovodstvo i time smanjiti rizik ponavljanja revizorskih nalaza u narednom revizorskom izvještaju;

3. Izražavajući podršku za ranije pokrenute aktivnosti koje je institucija preduzela na realizaciji preporuka Ureda za reviziju navedenih u tekstu revizorskog izvještaja za ovu i protekle godine, Komisija traži da Uprava dosljedno i u potpunosti izvrši sljedeće aktivnosti:
  - 3.1. Uspostavi kvalitetan i efikasan sistem internih kontrola u svim poslovnim procesima koji se odvijaju unutar poslovanja Uprave, kako bi se osiguralo zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima;
  - 3.2. Podigne sistem internih kontrola na viši nivo od postojećeg, kroz sve elemente - komponente COSO modela;
  - 3.3. Provodi odgovarajuće analize rizika i na temelju provedenih analiza rizika poduzima odgovarajuće aktivnosti u cilju jačanja sistema internih kontrola i upravljanja rizicima;
  - 3.4. Nastavi sa aktivnostima razvoja i uspostave cjelovite funkcije nezavisne interne revizije u Upravi, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji i standardima interne revizije;
  - 3.5. Postiže što bolje i kvalitetnije upravljanje ljudskim potencijalom u okviru mogućnosti, raspoloživih resursa i uz aktivnu saradnju s nadležnim institucijama;
  - 3.6. Posveti više pažnje upravljanju ljudskim resursima, kako bi se eliminirale postojeće slabosti i unaprijedio način upravljanja ljudskim resursima;
  - 3.7. Redovno provodi detaljne analize i evaluacije učinkovitosti implementacije usvojenih strateških dokumenata u oblasti borbe protiv korupcije s ciljem blagovremenog reagiranja na odstupanja i uočene negativne namjere i postupanja;
  - 3.8. Dokumentira postupke praćenja efikasnosti definiranih mjera i aktivnosti prevencije i sprečavanja korupcije, te osigura adekvatne mjere koje je potrebno poduzeti u cilju prevencije i sprečavanja korupcije;
  - 3.9. Usaglasi antikorupcijske aktivnosti sa dobrim praksama na polju suprotstavljanja korupciji, učenjem na greškama, uočenim obrascima koruptivnog ponašanja i njihovog uzroka u sistemu;
  - 3.10. Dosljedno primjenjuje zakonska rješenja i usvojene izvještaje o radu Uprave objavljuje u Službenom listu BiH;
  - 3.11. Unaprjeđuje saradnju u procesu razmjene podataka sa entitetskim poreznim upravama, Poreznom upravom Brčko Distrikta kako bi se unaprijedilo poštivanje propisa od strane poreznih obveznika u cijeloj BiH tj. da se određene informacije – podaci, iskoriste za ciljano rješavanje nepoštivanja propisa (jedan od takvih slučajeva je i tretiranje fizičke osobe – građanina kao poreznog obveznika) tj. da kroz razmjenu informacija osigura dosljedno poštivanje propisa;
  - 3.12. Razmotri mogućnosti primjene i drugih rješenja predviđenih Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika u institucijama BiH;
  - 3.13. Ponovo razmotri i analizira «Odluke o privremenom određivanju pojedinačnog dodatka na plaću ovlaštenim službenim osobama u Upravi», a u cilju sagledavanja svih radna mjesta u Upravi koja su istinski specifična, odnosno za koja se veže značajan stepen rizika kroz obavljanje redovnih aktivnosti, kako bi u konačnici interni akt koji regulira tu problematiku bio percipiran kao pravedan i motivirajući;
  - 3.14. Usuglasi interne propise sa važećim aktima kojima je regulirano privremeno premještanje uposlenih na nivou institucija BiH. Ugovor o radu na neodređeno vrijeme treba da bude pravilo, a upošljavanja na određeno vrijeme da se koristi samo u izuzetnim slučajevima (npr. rad na projektima, porodijsko odsustvo itd.) čime bi se

- spriječila zloupotreba produžavanja ugovora o radu na određeno vrijeme u neograničenom trajanju;
- 3.15. Konsultira sa Agencijom za državnu službu ili sa Ministarstvom pravde (Upravna inspekcija) o mišljenju za sve specifične slučajeve (za one koje ni zakonska rješenja nisu u cijelosti prepoznala ili nisu jasno i precizno definirana, i tek po dobivanju pisanog mišljenja ili stava navedenih institucija, postupati u skladu sa istim;
  - 3.16. Osigura da se sva službena putovanja pravdaju u skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH koja regulira navedenu problematiku;
  - 3.17. Dosljedno primjenjuje odredbe Zakona o javnim nabavama BiH prilikom nabavke roba i usluga;
  - 3.18. Unaprijedi interne evidencije o izvršenju zaključenih ugovora po količinama i vrijednostima ugovora (navodi/prati i nabavljene stavke koje nisu ugovorene po količini i vrijednosno);
  - 3.19. Izvrši adekvatnu analizu stvarnih potreba za vozilima, te da planiranje nabavki i raspoređivanje vozila po organizacijskim jedinicama vrši u skladu sa stvarnim potrebama, kako bi se optimalno zadovoljile potrebe svih organizacijskih jedinica i iskoristilo svako vozilo, a u skladu s preporukom interne revizije Uprave;
  - 3.20. Razmotri mogućnost i ekonomsku isplativost uvođenja GPS uređaja kojim bi se omogućilo pouzdano pozicioniranje, praćenje i nadzor upotrebe službenih automobila, uvažavajući veličinu voznog parka kojim raspolaže Uprava, radijus kretanja vozila, i dislociranost istih;
  - 3.21. Uskladi svoje interne pravilnike o vozilima sa Pravilnikom o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH koji je u primjeni od 1.1.2015. godine i kojim su regulirani uslovi nabavke, broj i način korištenja službenih vozila institucija BiH, kao i prava, obaveze i postupanja uposlenih i osoba koje upravljaju službenim vozilima;
  - 3.22. Unaprijedi interne kontrole upotrebe vozila, a koje će osigurati cjelovito i dosljedno vođenje evidencija o upotrebi vozila (putni nalozi) koje predstavljaju temelj za praćenje i kontrolu troškova i potvrdu namjenskog korištenja vozila, kao i da se uz sve fakture za održavanje vozila prilažu i službene zabilješke/obrazloženja osoba koja duže isto;
  - 3.23. Sagleda prednosti i nedostatke postojećeg koncepta skladištenja oduzete robe putem centralnog skladišta sa aspekta postojećih uslova u istom i potreba Uprave u narednom periodu, cijene koja se plaća za isti, troškova koji nastaju transportom oduzetih roba sa svih lokacija u BiH u centralno skladište, te mogućnosti osiguranja sredstva za izgradnju namjenskih skladišta za oduzetu robu u vlasništvu Uprave;
  - 3.24. Preispita dosadašnji način naplate prihoda sa terminala koji nisu u vlasništvu Uprave sa posebnim akcentom na pravne osobe koje svoje obaveze ne izmiruju redovno;
  - 3.25. Izvrši detaljnu analizu izdataka za zakup svih poslovnih prostora i da shodno tome pokrene odgovarajuće aktivnosti na mogućem umanjenju takvih troškova, kao i da analizira postojeće cijene na tržištu po lokacijama i cijenu koju plaća Uprava postojećim zakupodavcima;
  - 3.26. Sačinjava službenu zabilješku - obrazloženje prilikom značajnijih popravki opreme (bilo po vrijednosti ili po količinama – primjerice popravka više računara) ili razloga nastanka kvara. Prilikom zaključivanja pojedinačnih ugovora za održavanje opreme neophodno je da se navodi planirana vrijednost ugovora za period na koji se zaključuje, a ne samo da se navodi jedinična cijena usluge;
  - 3.27. Koristi budžetska sredstva namjenski za ugovore o djelu, samo u dokazivim i nužnim slučajevima, na temelju realnih i stvarnih potreba za obavljanje poslova koji su van

- redovne djelatnosti Uprave, a u cilju racionalnijeg trošenje budžetskih sredstava i postizanja veće discipline i transparentnosti;
- 3.28. Da sve fakture koje se odnose na usluge reprezentacije sadrže specifikaciju izvršenih usluga, te da se nastavi sa aktivnostima unaprjeđenja postojećeg sistema u dijelu dokumentiranja namjenske potrošnje;
  - 3.29. Dosljedno pridržava okvira višegodišnjih kapitalnih ulaganja (VKU) koji su zadani u Odlukama Vijeća ministara BiH, a da sve promjene za kojima se ukaže potreba delegira Vijeću ministara BiH kako bi se navedene odluke izmijenile;
  - 3.30. Vodi subanalitiku u okviru Glavne knjige za svaki projekt (objekt) koji bude odobren za realizaciju, a sve u cilju transparentnosti evidentiranih izdataka;
  - 3.31. Izvještajima o redovnom godišnjem popisu prikazuje strukturu stalnih sredstava prema popisu u odnosu na knjigovodstvenu evidenciju stalnih sredstava;
  - 3.32. Koristi instrument okvirnog sporazuma prilikom provođenja postupka javnih nabavke usluga servisiranja vozila koji omogućava da se navede ukupna procijenjena vrijednost istog, a pri tom da postoji dovoljan stepen fleksibilnosti i za ugovorni organ i dobavljača u pogledu realizacije ugovorene vrijednosti usluge;
  - 3.33. Analizira nabavke carinskih plombi kod nabavke roba, nabavke usluga štampanja poreznih i kontrolnih markica, usluga tekućeg održavanja teretnih vaga sa aspekta konkurentnosti na domaćem tržištu i adekvatnosti cijena koje se nude u postupcima predmetnih nabavki;
  - 3.34. Razmotri radnje i postupke koje bi Uprava mogla provesti u cilju povećanja konkurentnosti za nabavke roba i usluga za koje se konstanto iz godine u godinu javlja jedan kvalificirani ponuđač i sa istim zaključuje ugovor;
  - 3.35. Analizira sve činjenice vezane za izgradnju GP Gradiška u pregledu provedenih aktivnosti, te da krajnje odgovorno pristupi provođenju daljih radnji kada je u pitanju navedeni projekat;
  - 3.36. Odgovorno pristupi naspram mogućih promjena u pristupu Vlade Republike Hrvatske kada je u pitanju izgradnja mosta na Savi, te da se to pitanje, shodno procjeni, delegira višim nivoima vlasti radi davanja konkretnih smjernica Upravi, kao investitoru za izgradnju GP Gradiška, za dalje postupanje.
  - 3.37. Prilikom nabavke objekata za smještaj, prethodno uradi potrebne analize u pogledu mogućih opcija za rješavanje pitanja smještaja u pogledu ekonomičnosti i funkcionalnosti objekata za smještaj, te da se prilikom određivanja kriterija za izbor lokacije izvrši analiza utjecaja na konkurentnost, s posebnim naglaskom na pravilno vrednovanje potreba institucije da bude smještena na lokaciji koja ravnomjerno zadovoljava potrebe klijenata institucije (građana i poduzetnika) i potrebe institucije za komunikaciju s drugim institucijama BiH;
  - 3.38. Definira ko bi trebao operativno provoditi složene i specifične transakcije nabavke objekata za smještaj i pojedinačno donositi konačnu odluku o nabavki;
  - 3.39. Dosljedno primjenjuje ugovorom predviđene kazne (penale) za nepoštovanje ugovorenih obaveza u slučaju kašnjenja u isporuci roba i usluga, izuzimajući pri tome razloge koji mogu biti uzrokovani višom silom;
  - 3.40. Obavezno sačinjava detaljnu analizu prilikom utvrđivanja procijenjene vrijednosti projekata koji su predmet postupka javnih nabavi, a koja bi bila podloga za procjenu vrijednosti projekata;
  - 3.41. Detaljno obrazloži razlog uključivanja avansa u tendersku dokumentaciju, kada se ocijeni da je to potrebno;
  - 3.42. Omogući pravovremenu implementaciju novog tranzitnog sistema u carinski podsistem informacionog sistema Uprave (NCTS) u skladu sa zaključenim ugovorom,

- te da se NCTS sistem kreira kao dio Asycuda World sistema na način koji olakšava buduće održavanje i nadogradnju cjelokupnog sistema;
- 3.43. Preispita potreba i nužnost ugovaranja održavanja sistema na period od 5 godina, te da se u sličnim situacijama razmotri ugovaranje produženog garantnog perioda za implementirane sisteme;
  - 3.44. Pribavi saglasnost Vijeća ministara BiH prilikom zaključivanja netipičnih ugovora koji se sklapaju na duži period, a za koje nije odobren budžet u cijelosti;
  - 3.45. Dosljedno primjenjuje ugovore zaključene sa pravnim osobama za zakupljene prostore na graničnim prijelazima;
  - 3.46. Što hitnije reguliše pravni status Upravnog odbora Uprave, budući da nastavak rada u nereguliranom statusu može imati negativne posljedice;
  - 3.47. Preispita opravdanost angažiranja državnih službenika po osnovu ugovora o djelu pri Upravnom odboru Uprave, a u cilju racionalizacije i namjenskog trošenja javnih sredstava;
  - 3.48. Preispita Odluke o isplati naknada članovima Upravnog odbora, uzimajući u obzir samu primjerenost i opravdanost visine datih naknada sa aspekta racionalnijeg raspolaganja javnim sredstvima, posebno uvažavajući činjenicu kako određeni članovi UO (članstvo po službenoj dužnosti) već primaju plaću za poslove koje obavljaju u institucijama u kojima su redovno uposleni;
  - 3.49. Da Upravni odbor Uprave ponovo razmotri pitanje revizije prikupljanja i raspodjele sredstava sa Jedinственог računa Uprave, s obzirom na to da se radi o izuzetno značajnim finansijskim sredstvima;
  - 3.50. Objavljuje revidirani izvještaj o finansijskom stanju i aktivnostima u službenim glasnicima u skladu sa zakonskom regulativom, kao i da sačinjava redovne izvještaje o radu Upravnog odbora Uprave;
  - 3.51. Izvrši analizu stanja oduzete robe i adekvatnosti uslova skladištenja i čuvanja robe, te njihovog uticaja na stanje koje direktno utiče na vrijednost robe;
  - 3.52. Hitno donese putem nadležnih institucija (Vijeća ministara BiH i UO Uprave) jasna i precizna pravila i procedure za načine postupanja s oduzetom robom (postupanje s privremeno oduzetom robom; pravosnažno oduzetom robom, prodaja, doniranje – procedure i kriteriji, uništenje i slično). Dosadašnjim načinom rada samo se stvaraju dodatni troškovi, povećavaju se rizici raznih vrsta zloupotreba i opterećuju cjelokupno poslovanje Uprave;
  - 3.53. Posveti mnogo više pažnje problemu prinudne naplate, analiziranjem svakog slučaja ponaosob, te preduzme odgovarajuće aktivnosti da bi se spriječile sve moguće posljedice pasivnog ili neodgovarajućeg postupanja po navedenoj problematici.
  - 3.54. Koristi usluge ovlaštenih sudskih vještaka ili ovlaštenih ustanova specijaliziranih za ovu vrstu poslova ili da educira vlastite kadrove, gdje je to moguće i opravdano;
  - 3.55. Posveti posebnu pažnju redovnom izmirenju obaveza za zatezne kamate, obzirom da je iznos izdataka za zatezne kamate više nego udvostručen u odnosu na 2013. godinu;
  - 3.56. Pruži što jaču podršku novoformiranom odjeljenju za praćenje sudskih sporova kako bi se omogućio njegov rad u punom kapacitetu, jer efikasan i pravovremen rad ovog odjeljenja treba da bude jedan od prioriteta u narednom periodu kako bi se uspostavio nesmetan sistem protoka informacija u cilju što promptnije reakcije Uprave od nastanka parnice do pravosnažne odnosno izvršne odluke nadležnog suda;
  - 3.57. Zatraži zvanično tumačenje zakonskih odredbi vezanih za zatezne kamate i tretman docnje za plaćanje carinskih dadžbina kako bi se prevazišao nastali problem različitog sudskog tumačenja.

6. NADZOR NAD REALIZACIJOM PREPORUKA UREDA ZA REVIZIJU I ZAKLJUČAKA KOMISIJE USVOJENIH U PREDSTAVNIČKOM DOMU

Nakon završetka parlamentarne procedure po revizorskim izvještajima o finansijskom poslovanju institucija BiH za 2014. godinu, nadzor nad realizacijom preporuka Ureda za reviziju i komisijskih zaključaka iz ovog mišljenja, usvojenih u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, kao i zaključaka iz Zbirnog mišljenja Komisije, provodit će Komisija u saradnji s Uredom za reviziju.

Početkom 2016. godine Komisija će od Ureda za reviziju pribaviti listu institucija BiH koje nisu postupile prema navedenim komisijskim zaključcima i preporukama Ureda za reviziju u periodu od javnog objavljivanja revizorskih izvještaja za 2014. do isteka budžetske godine.

Potom će Komisija od institucija BiH koje budu navedene na listi Ureda za reviziju zahtijevati da joj dostave informacije o realizaciji komisijskih zaključaka i revizorskih preporuka iz ovog mišljenja, usvojenog u Predstavničkom domu. Navedene informacije bit će proslijeđene Ministarstvu finansija i trezora BiH radi preduzimanja potrebnih mjera, jer ovo ministarstvo u aprilu 2016. godine utvrđuje prioritete i određuje maksimalne iznose budžeta za svakog budžetskog korisnika.

